

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA

EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PODNIKOHOSPODÁŘSKÁ

Zhodnocení finančního zdraví stavebního podniku

Evaluation of the Financial Conditions of Construction Company

Student: Bc. Petra Králová, DiS.

Vedoucí diplomové práce: Ing. Jindra Peterková, Ph.D.

Ostrava 2010

Místopřísežné prohlášení

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně“.

V Ostravě dne

.....
Bc. Petra Králová, DiS.

OBSAH

1. ÚVOD	2
2. TEORETICKÁ VÝCHODISKA	4
2.1 Základní pojmy	4
2.1.1 Finanční zdraví podniku	4
2.1.2 Ukazatel	4
2.1.3 Předmět finanční analýzy	4
2.1.4 Účel finanční analýzy	5
2.1.5 Benchmarking	5
2.2 Finanční zdraví podniku	6
2.2.1 Zdroje informací pro finanční analýzu	7
2.2.2 Metody srovnání finančního zdraví podniku	10
2.2.3 Uživatelé finanční analýzy	14
2.3 Metody a techniky pro zhodnocení finančního zdraví	16
2.3.1 Analýza stavových (absolutních) ukazatelů	16
2.3.2 Analýza rozdílových a tokových ukazatelů	17
2.3.3 Analýza poměrových ukazatelů	17
2.3.4 Analýza soustav ukazatelů	26
2.4 Postup a použitá metodika pro hodnocení finančního zdraví stavebního podniku ...	29
3. APLIKAČNÍ ČÁST	32
3.1 Charakteristika podniku MERKO CZ a.s.	32
3.1.1 Profil společnosti MERKO CZ a.s.	33
3.1.2 Profil společnosti SCHWING Stetter Ostrava s.r.o.	33
3.2 Zhodnocení finančního zdraví	34
3.2.1 Analýza stavových (absolutních) ukazatelů	34
3.2.2 Analýza rozdílových a tokových ukazatelů	41
3.2.3 Analýza poměrových ukazatelů	42
3.2.4 Analýza bonitních a bankrotních modelů	49
3.3 Porovnání firem pomocí vybraných nefinančních charakteristik	51
3.4 Zhodnocení výsledků srovnávaných podniků	53
4. SHRUTÍ, NÁVRHY A DOPORUČENÍ	55
4.1 Shrnutí výsledků	55
4.2 Návrhy a doporučení	56
5. ZÁVĚR	58
SEZNAM LITERATURY	60
SEZNAM ZKRATEK	62
PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE	63
SEZNAM PŘÍLOH	64

1. ÚVOD

V současné době a neustále měnícím se ekonomickým prostředí, jsou kladeny rostoucí nároky na efektivní hospodaření podniku. Pokud chce být podnik úspěšný a konkurenceschopný, nedokáže se obejít bez rozboru své finanční situace, který mu přinese informace o současném vývoji firmy, ale i o tom, jakým směrem by se měl podnik vyvíjet. Kromě finanční situace by se vedení podniku mělo zajímat také o konkurenční podniky, sledovat, jak se vyvíjí odvětví, zabývat se a plnit přání zákazníků. Podnik je schopen ovlivnit svou budoucnost na základě pozitivních nebo negativních faktorů, které ovlivňují jeho prosperitu. Důležité je, aby se vedení podniku zaměřilo na problematické části, které mají dopad na chod podniku a ovlivňují finanční zdraví celého podniku.

Při posouzení finančního zdraví podniku se vychází ze získaných dat, které jsou obsaženy v účetních výkazech. Tato data musí být podrobena finanční analýze, aby pak mohla sloužit ke zhodnocení finančního zdraví podniku. Výsledky finanční analýzy pak využívají nejen manažeři podniku, ale také banky, u kterých podnik má nebo chce získat úvěr a současní nebo potencionální zaměstnanci, kteří s fungováním firmy spojují svou současnou nebo budoucí kariéru.

Při hodnocení jednotlivých výsledků ukazatelů, se musí brát v úvahu komplexní situace celého podniku. Nelze hodnotit tyto ukazatele izolovaně. Výsledné hodnoty je dobré při hodnocení nesrovnávat pouze s doporučenými hodnotami, ale srovnat tyto hodnoty třeba s konkurenčními podniky nebo s odvětvím, ve kterém se podnik nachází.

Teoretická část práce je věnována základním pojmům, které souvisejí s tématem diplomové práce. Jsou zde uvedeny zdroje informací, které jsou důležité pro finanční analýzu a metody srovnání finančního zdraví podniku. V práci bude využita metoda benchmarkingu neboli srovnání s konkurenční firmou. Na konci kapitoly jsou popsány metody a techniky finanční analýzy, které budou aplikovány v praktické části.

Aplikační část diplomové práce je zaměřena na zpracování poznatků z teoretické kapitoly. Je zde uvedena charakteristika zkoumaného podniku i jejího největšího konkurenta. Do jednotlivých ukazatelů z teoretické části budou dosazeny hodnoty získané z účetních výkazů porovnávaných podniků. Provedena bude horizontální a vertikální analýza. Důležitou

část zabírají poměrové ukazatele. Závěr kapitoly ukončují bonitní a bankrotní modely, provedeno je také porovnání obou firem pomocí vybraných nefinančních charakteristik.

Zjištěné hodnoty, které se budou pohybovat, mimo doporučené hodnoty budou popsány v návrzích a doporučeních, kde bude přihlédnuto k dosavadnímu vývoji ve společnosti a navrženo opatření ke zlepšení finančního zdraví podniků.

Cílem této diplomové práce je zhodnotit finanční zdraví u stavebního podniku. Vyhodnotit finanční situaci firmy pomocí horizontální a vertikální analýzy, následně využít výsledné hodnoty poměrových ukazatelů k aplikaci metody benchmarkingu ke srovnání s největším konkurenčním podnikem v oblasti betonáren a navrhnout opatření pro budoucí dobré fungování společnosti.

2. TEORETICKÁ VÝCHODISKA

V této kapitole jsou popsány základní pojmy, metody a ukazatele, které souvisejí s tématem finančního zdraví podniku. V závěru kapitoly je zobrazen model postupových kroků, podle kterého bude vycházeno v praktické části.

2.1 Základní pojmy

V úvodu teoretické kapitoly je vysvětleno pro objasnění několik základních pojmů, ze kterých bude diplomová práce vycházet. Tyto pojmy jsou čerpány zejména z těchto publikací: Dluhošová, (2008, Finanční řízení a rozhodování podniku), Synek, (1996, Manažerská ekonomika) a Holečková, (2008, Finanční analýza firmy).

2.1.1 Finanční zdraví podniku

Finanční zdraví podniku podle Valacha (1997) je pojem, který se používá pro vyjádření uspokojivé finanční situace podniku. Podrobněji vysvětleno v kapitole 2.2. Finanční zdraví = rentabilita (zisk) + likvidita (CF)

2.1.2 Ukazatel

„Pomocí ukazatelů charakterizujeme jevy, ke kterým v podniku dochází. Ukazatele mohou být vyjadřovány jako jednoduché (absolutní), např. tržby za určité období, nebo poměrové (relativní), např. ukazatel rentability tržeb. Ukazatele se člení na stavové (okamžikové), které můžeme zjišťovat k určitému datu a tokové (intervalové) ukazatele, které vyjadřují působení jevů za určitý časový interval“. Synek (1996, str. 381)

2.1.3 Předmět finanční analýzy

Existuje velký počet definic finanční analýzy, lze ji chápat jako „soubor činností, jejichž cílem je zjistit a komplexně vyhodnotit finanční situaci podniku“. Holečková (2008, str. 10) Finanční situaci rozumíme finanční pozici (*financial position*) a finanční výkonnost (*financial performance*).

Úspěšná firma se podle Holečkové (2008) při svém hospodaření bez rozboru finanční situace neobejde. Finanční analýza (*financial analysis*) v sobě zahrnuje firemní ohodnocení

minulosti, současnosti a doporučení vhodných řešení do předpokládané budoucnosti finančního hospodaření podniku. Hlavním smyslem je připravit podklady pro kvalitní rozhodování o fungování podniku, identifikovat slabiny, které by mohly vést k problémům a determinovat silné stránky. Nejde tedy pouze o hodnocení jevů uplynulých období, ale především o prognózu finanční perspektivy podniku.

Cílem finanční analýzy je pomocí vhodných nástrojů stanovit diagnózu finančního zdraví podniku. Finanční analýza hodnotí fungování mechanismu financí podniku podle stavů a vývoje finanční situace a účinků provozní, finanční a investiční činnosti na vývoj finanční situace.

2.1.4 Účel finanční analýzy

Účelem analýzy je podle Holečkové (2008) především vyjádření komplexní finanční a majetkové situace podniku, podchycení všech jejích složek, případně při podrobnější analýze zhodnotit některou z jejích složek (rozbor zadluženosti, analýza rentability a likvidity, rozbor rizik platební neschopnosti atd.) a také připravit podklady i pro interní rozhodování managementu podniku.

2.1.5 Benchmarking

Základ pojmu dle Honuse (2004) tvoří anglické slovo „benchmark“. V odborných slovnících můžeme nalézt jeho překlad jako „standard“, v novějších slovnících se uvádí jako „porovnávací ukazatel“. Poslední výklad nejlépe charakterizuje podstatu benchmarkingu.

„Benchmarking je metoda řízení kvality. Je to metoda zlepšování učením se od druhých, způsob řízení změny. Je to neustále pokračující činnost, která se snaží nalézt nejlepší praktické postupy uvnitř organizací s podobnými funkcemi a jejímž smyslem je dosáhnout lepších výkonů ve vlastní organizaci.“ Honus (2004, str. 5)

2.2 Finanční zdraví podniku

Pojem finanční zdraví podniku (*financial health*) podle Holečkové (2008) je převzatý z anglosaské literatury. V podmínkách tržního hospodářství můžeme za finančně zdravý považovat podnik, který naplňuje smysl své existence, tzn., že trvale dosahuje takové míry zhodnocení, kterou požadují investoři vzhledem k riziku spojenému s příslušným podnikáním. Finanční zdraví tedy záleží především na výnosnosti (rentabilitě) s přihlédnutím k riziku. Samozřejmě čím je rentabilita vloženého kapitálu větší, tím lépe pro finanční zdraví podniku. Současně s rentabilitou je důležitým znakem finančního zdraví likvidita, tedy schopnost podniku dostát svým finančním závazkům. Dále pak také zadluženost a efektivita hospodaření se svěřenými aktivy podniku vyjádřená ukazatelem aktivity.

K identifikaci finančního zdraví ve finančním řízení podniku se používá řada metod. Jedním ze základních procesů je vypracování finanční analýzy. Základem finanční analýzy je využití poměrových ukazatelů, jako jsou rozbor rentability, aktivity, likvidity a zadluženosti. Mezi doplňkové metody řadíme rozbor absolutních a rozdílových ukazatelů.

Kompletnější pohled na finanční zdraví podniku podle Kaloudy (2006) pak mohou poskytnout pyramidové struktury poměrových ukazatelů, které umožňují postihnout vzájemné vazby a souvislosti mezi ukazateli. Kromě těchto uvedených dílčích analýz finanční situace podniku se využívají i komplexnější modely k hodnocení finančního zdraví, které jsou založené na diskriminační funkci a jsou schopné identifikovat potenciální „finanční tíseň“¹ podniku. Tyto metody můžeme nazývat bonitní nebo bankrotní modely. Využívají vybrané ukazatele ke stanovení výsledného ohodnocení finančního zdraví, často ve formě jediného ratingu. Většinou dávají výstup v podobě indexu, který usnadňuje pohled na celkovou situaci firmy.

Finanční analýza poskytuje důležité informace svým uživatelům o hospodářské situaci podniku a jeho finančním zdraví. Všechny metody mají svoje přednosti, ale i nedostatky. Tyto nedostatky vyžadují, aby uživatelé, kteří s těmito informacemi pracují, měli zkušenosti a dobře chápali vazby mezi některými ukazateli.

¹ Je opakem finančního zdraví, nastávají vážné problémy v peněžních tocích, je ohrožena likvidita podniku a situaci lze řešit pouze se zásadními změnami v činnosti podniku a způsobu jeho financování.

Jak již bylo zmíněno, dostatečná likvidita je důležitým znakem dobrého finančního zdraví. Pokud je firma v dobré kondici, signalizuje to vysoký ukazatel běžné likvidity, protože firma je schopná bez problémů hradit své závazky. Na druhou stranu to může znamenat, že firma drží velkou hotovost. Což není dobré, protože nadbytečná hotovost je často neproduktivní aktivum.

Firmy s dobrým finančním zdravím mají větší šanci získat externí zdroje na financování svých investic, např. v podobě bankovních úvěrů. Hodnocení finančního zdraví podniku se odráží i v ceně nových emisí akcií a podnikových obligací. Ratingové agentury používají různé metody k hodnocení bonity nových emisí dluhopisů, obligací a dalších cenných papírů. Tyto data jsou vodítkem pro investory.

Výstupy hodnocení finančního zdraví pomáhají manažerům firem určit silná a slabá místa v hospodaření, nastínit trendy budoucího vývoje a usnadnit rozhodování při dalším řízení podniku, tyto výstupy využívají také investoři.

2.2.1 Zdroje informací pro finanční analýzu

Holečková (2008) vychází z předpokladu, že úspěšnost finanční analýzy závisí na plnohodnotných a kvalitních zdrojích. Finanční analytik a manažer podniku potřebuje pro hodnocení firmy finanční data. Důležitou roli zde sehrává účetnictví, které zobrazuje hospodaření podniku a dosažené výsledky hospodaření.

Finanční analýza potřebuje velké množství dat z různých informačních zdrojů. Lze je rozdělit do tří skupin:

- 1. Finanční informace** – čerpají z účetních výkazů finančního a vnitropodnikového účetnictví, z informací finančních analytiků nebo manažerů podniku, z výročních zpráv.
- 2. Kvantifikované nefinanční informace** – jde zejména o oficiální ekonomickou a podnikovou statistiku, podnikové plány či cenové a nákladové kalkulace.
- 3. Nekvantifikované informace** – zprávy vedoucích pracovníků, auditorů, odborný tisk, nezávislá hodnocení a prognózy, komentáře manažerů.

Základním zdrojem je účetní uzávěrka. Mezi finanční výkazy řadíme:

1. rozvahu,
2. výkaz zisku a ztráty,
3. přehled o peněžních tocích,
4. přílohu účetní uzávěrky.

ad 1) Rozvaha - je jedním ze základních výkazů účetní uzávěrky. Tento finanční výkaz podává přehled o majetku podniku (aktivech) a zdrojů jeho krytí (pasivech) v peněžním vyjádření k určitému datu (rozvahovému dni) a umožňuje tak posoudit finanční pozici podniku. Formálně správně sestavená rozvaha musí splňovat základní bilanční rovnici, tzn. součet aktiv se musí rovnat součtu pasiv.

ad 2) Výkaz zisku a ztráty - neboli výsledovka ukazuje, jakého hospodářského výsledku firma dosáhla za sledované a minulé období. Podle zákona o účetnictví je výkaz zisku a ztráty povinnou součástí uzávěrky. „Zjednodušeně, lze podstatu výkazu zisku a ztráty vyjádřit vztahem: $VÝNOSY - NÁKLADY = VÝSLEDEK \text{ HOSPODAŘENÍ}$ “. Dluhošová (2008, str. 54)

Výnosy představují peněžní vyjádření výsledků plynoucích z provozování podniku a představují částku, na kterou má podnik nárok z prodeje zboží a služeb. Zatímco za náklady se považují peněžní částky, které podnik vynaloží v daném účetním období na získání výnosů. V praxi se náklady projeví ve výkazu zisku a ztráty jako opotřebení majetku, spotřeba. V České republice má výkaz zisku a ztrát stupňovité uspořádání, je rozlišována část provozní, finanční a mimořádná.

Ve struktuře výkazu zisku a ztráty lze nalézt několik stupňů výsledku hospodaření. Jednotlivé výsledky se od sebe liší tím, jaké náklady a výnosy do jeho struktury vstupují. Výsledek hospodaření členíme:

- provozní,
- z finančních operací,
- za běžnou činnost,
- mimořádný,
- za účetní období,
- před zdaněním.

ad 3) Přehled o peněžních tocích - výkaz peněžních toků (Cash flow) podle Holečkové (2008) poskytuje informace o příjmech a výdajích podniku, které podnik realizoval v minulém účetním období. Peněžními toky rozumíme přírůstky (příjmy) a úbytky (výdaje) peněžních prostředků (peníze v hotovosti a na účtu, ceniny) a peněžních ekvivalentů (krátkodobý likvidní majetek, který je možno s nízkými dodatečnými transakčními náklady přeměnit v předem známou peněžní částku).

Struktura výkazů se člení na 3 základní části: provozní, investiční a finanční činnost. Nejdůležitější část se týká provozní činnosti. Je to základní výdělečná činnost podniku a slouží k základnímu podnikatelskému účelu. Investiční činnost zahrnuje pořízení a vyřazení dlouhodobého majetku, činnost s poskytováním úvěrů, půjček, které nespádají do provozní činnosti. Všechny finanční transakce s věřiteli finančních prostředků (půjčky, emise akcií, příjem a splátky úvěrů) řadíme do finanční činnosti.

Výkaz peněžních toků může být sestavován přímou nebo nepřímou metodou. Přímá metoda používá skutečné příjmy a výdaje peněžních toků. Cash flow získáme rozdílem těchto hodnot. Podstatou nepřímé metody je vynaložení peněžních toků za provozní činnost a výsledku hospodaření, který se upravuje o nepeněžní operace, změny stavu zásob, pohledávek a závazků. V podnicích se převážně používá nepřímá metoda, protože je výhodnější a přehlednější.

ad 4) Příloha účetní uzávěrky – podává podle Holečkové (2008) doplňující informace k rozvaze, výkazu zisku a ztráty a je nedílnou součástí uzávěrky. Požadavkem je spolehlivost, srozumitelnost a neutralita účetních záznamů. Poskytuje obraz o majetku, závazcích, vlastním kapitálu, nákladech, výnosech a výsledku hospodaření. Základní informace tvoří:

- přehled o peněžních tocích,
- obecné údaje,
- doplňující informace k rozvaze,
- informace o použitých účetních metodách, účetních zásadách a způsobech oceňování.

2.2.2 Metody srovnání finančního zdraví podniku

Kromě výše uvedených aktuálních údajů o podniku, které jsou předmětem hodnocení finančního zdraví, je potřebné mít k dispozici také údaje, které slouží jako základ srovnání. Nejezchleba (1994) uvádí, že samostatné posuzování hodnot ukazatelů nemá praktický smysl, vždy je nutné vztáhnout zjištěné hodnoty k určité základně. Existuje několik způsobů srovnávání hodnot:

- 1. Srovnání v čase** – znamená porovnání zjištěných hodnot ukazatelů s hodnotami stejných ukazatelů vypočtených v minulosti ve stejném podniku. „Výhody srovnání v čase spočívají jednak v eliminaci hlavní nevýhody mezipodnikového srovnání, neopakovatelných podmínek činnosti každého podniku a jednak ve snadné identifikaci vlivu změn v účetní metodice, ke kterým mohlo dojít“. Nejezchleba (1994, str. 17) Hlavní nevýhodou srovnání v čase je fakt, že zde chybí jakékoliv měřítko.
- 2. Srovnání v prostoru** – je srovnání ukazatelů, které vypočteme za stejný časový interval mezi různými podniky stejného zaměření nebo stejného odvětví. Nevýhodou prostorového srovnání je opak výhod srovnání v čase. Každý podnik je odlišný, kromě různých podmínek činnosti je často těžké zjistit rozdíly v účetnictví mezi dvěma podniky. Pokud si analytik neuvědomuje identifikaci těchto rozdílů, může způsobit chybnou interpretaci rozdílných hodnot ukazatelů.

Význam prostorového srovnání spočívá v průměrných hodnotách ukazatelů ve srovnatelném čase a v daném odvětví, kdy poskytují určité vodítko při analýze, ovšem nelze je chápat jako všeobecné optimum.
- 3. Srovnání s plánem** – porovnávají se tedy skutečně dosažené hodnoty ukazatelů s vypočtenými hodnotami na základě plánovaných údajů. Tento typ srovnání naplňuje původní cíl analýzy, tj. zjištění a rozbor nesrovnalostí mezi předpokládaným a skutečným efektem rozhodování a tudíž je velmi dobrým způsobem analýzy.
- 4. Srovnání na základě expertních zkušeností** – jde o představu analytika, jaké by měly být optimální hodnoty ukazatelů v daném podniku. Je velmi dobrým vodítkem, pokud jde o zkušeného analytika.

5. Benchmarking (srovnání s konkurenčními firmami) – benchmarking není nový, jak uvádí Honus (2004), neboť zdomácněl ve světě v 80. letech. První společností, které ho integrovala do celé své organizace, byla firma XEROX Corporation. Firma benchmarking poprvé použila na konci 70. let jako nástroj managementu. Benchmarking se poté stal součástí úspěchu mnoha evropských i amerických firem.

Smyslem je zjištění, jak si organizace stojí ve srovnání s jinými organizacemi, zejména pokud se jedná o výstupy, jak organizace pracuje s hledisky vstupů (zaměstnanců, financí ale také pomocí vstupů zjišťujeme, jaká je úroveň služeb), ale především jak dělají některé věci jiné organizace.

Porovnávané organizace by měly být stejně velké, měly by používat podobnou technologii a podnikat ve stejném oboru. Důležité je vytýčit rozdíly, které lze poté využít ke zlepšování. Každou zjištěnou informaci, získanou prostřednictvím benchmarkingu by organizace měla využít, aby dosáhla změny zlepšení služeb, které poskytuje svým zákazníkům.

Benchmarking organizaci umožňuje neustále se zlepšovat, porovnávat výkon své organizace s ostatními, měřit výkon a neustále zvyšovat kvalitu služeb.

Podle internetového zdroje (www.benchmarking.cz) existují dva přístupy k benchmarkingu: procesní a výkonový benchmarking. Výkonový benchmarking se soustředí na výkonnost často mezi konkurenty a hodnotí převážně parametry, které souvisí s kvalitou (cena) a produktivitou (výrobní náklady). Procesní benchmarking porovnává výkonnost a funkčnost procesu oproti organizacím, které patří v provádění těchto procesů mezi nejlepší. Vyžaduje řádnou přípravu a návštěvy partnerů.

Procesní benchmarking se dále člení na:

- a) Interní** – porovnává stejné postupy, činnosti či výkony v různých podnikatelských jednotkách jedné organizace.
- b) Konkurenční** – obvykle je prováděn třetí (nezávislou) stranou, aby byly lépe zpracovány informace o konkurenci. Zaměřuje se na procesy, produkty či metody, které jsou specifické a používané konkurenty organizace.

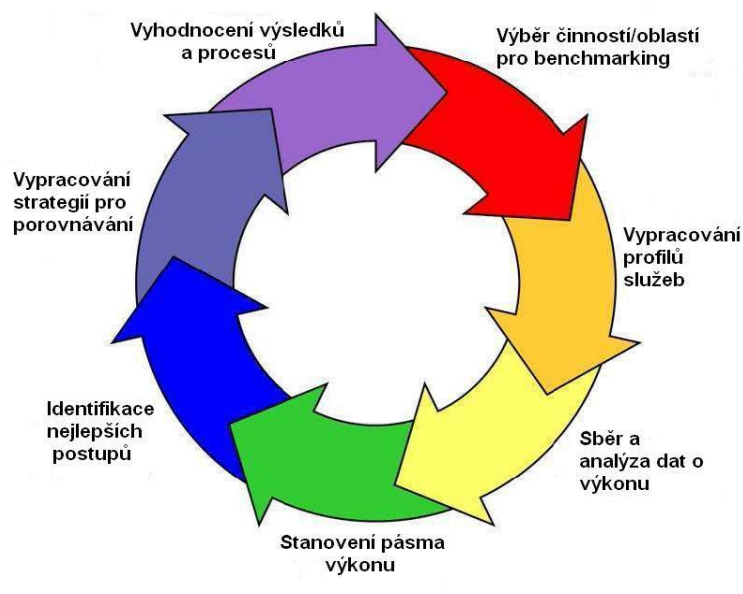
- c) **Generický** – porovnává procesy, které jsou nezávislé na odvětví.
- d) **Funkční** – porovnává podobné funkce v rámci stejného odvětví nebo organizační výkonnost s výkonností firmy, která je vůdcem v odvětví.

Benchmarkingový cyklus je neustále se opakující proces, způsob řízení změn a cesta ke zlepšování. Organizace OMBI popisuje benchmarkingový cyklus neboli proces v 7 krocích, které jsou znázorněny na obr. 2.1.

1. **Výběr činností (oblastí) pro benchmarking** – je třeba si vybrat službu nebo činnost pro porovnání, kterou lze měřit. Důvodem mohou být např. vysoké náklady, velký počet stížností anebo reklamací.
2. **Vypracování profilů služeb** – u tohoto kroku porozumíme službě, na kterou aplikujeme benchmarking. U této služby se provede důkladná analýza, při které je vhodné využít nástroje mapování procesů, např. kalkulaci nákladů podle činností. Umožní navrhnout ukazatele výkonu a pomocí těchto ukazatelů získáme o službě důležité informace.
3. **Sběr a analýza dat o výkonu** – tady se provádí sběr dat o službě na základě ukazatelů z předchozího kroku. Tento krok je časově náročný, záleží, o jakou službu se jedná a jak snadno se data získávají. Následně se data analyzují. Analýza zahrnuje vzorce dat, výsledky průzkumu spokojenosti zákazníků nebo nejvyšší či nejnižší náklady.
4. **Stanovení pásma výkonu** – dalším krokem je stanovení pásma dobrých či přijatelných výkonů. Nejdříve se stanoví kritéria pro vymezení pásma a k nim se poté přiřazují data v souřadnicovém systému. Zjistí se, kdo má nejlepší výkon anebo patří do nejlepší skupiny.
5. **Identifikace nejlepších postupů** – nyní se zjišťuje nejlepší postup. Je to preferovaná metoda poskytování služby, založená na hodnotách, které spadají do pásma výkonu. Nejlepší postup je stanoven na základě kombinace kvality nebo nákladů.

- 6. Vypracování strategií pro porovnání** – u tohoto kroku je třeba velmi podrobně prostudovat nejlepší postup, zvážit jeho eventuální obměnu, pokud je zapotřebí a přizpůsobit ji možnostem a potřebám organizace v rámci návrhu procesu implementace.
- 7. Vyhodnocení výsledků a procesů** – v tomto kroku se monitoruje nové zavedení nejlepšího postupu, aby bylo zjištěno, zda se hodnoty služby zlepšily. Než se nově zavedený nejlepší postup usadí, může hodnocení trvat hodně dlouho. Zpočátku hodnoty nemusí přesně odpovídat požadavkům.

Obr. 2.1 Benchmarkingový cyklus

Zdroj: Vlastní zpracování dle Honus (2004, str. 18)

Pokud organizace chce aplikovat benchmarking, měla by být schopna odpovědět na tyto otázky:

- Proč vlastně potřebuje něco srovnávat?
- Podělí se s dosaženými výsledky i s ostatními účastníky?
- Je si vědoma, že benchmarking je náročný jednak časově, ale i finančně a personálně?
- Přijme odpovědnost realizovat výstupy benchmarkingu?

Jestliže jedna odpověď zní „NE“, tak by organizace měla použití benchmarkingu určitě ještě zvážit.

2.2.3 Uživatelé finanční analýzy

Finanční údaje jsou důležitým zdrojem informací o podniku, podle Holečkové (2008) odrážejí úroveň podniku a jeho konkurenceschopnost. Zájem o tyto informace má velký počet subjektů. Za uživatele považujeme jak akcionáře, věřitele a další externí uživatele, tak i podnikové manažery. Každý z těchto uživatelů má specifické zájmy, s nimiž je spojen určitý typ ekonomických rozhodovacích úloh.

Podle toho, kdo finanční analýzu provádí a potřebuje, rozeznáváme:

- a) **Interní finanční analýzu** - je prováděna jak popisuje Holečková (2008) uvnitř firmy a analytikům jsou k dispozici všechny požadované interní informace, údaje finančního, manažerského nebo vnitropodnikového účetnictví z podnikových kalkulací, statistiky, plánu apod. Do jejich závěrů se promítne prakticky celý chod firmy. Závěry jsou určeny managementu firmy a zapracovávány do řízení firmy.
- b) **Externí finanční analýzu** – je dělána pouze na základě známých informací, jsou to zveřejněné účetní a finanční informace. Tento typ analýzy může být prováděn bez vědomí firmy. Dosažená úroveň finančního zdraví bude sloužit pro okolí jako signál, jaké má podnik vyhlídky, jakým způsobem působí na své partnery, jaké bude mít další trvání a rozvoj v dalších letech.

K interním uživatelům podle Holečkové (2008) patří manažeři, zaměstnanci a odbory. Mezi externí uživatele řadíme investory, banky a jiné věřitele, obchodní partnery a stát a jeho orgány.

- **manažeři** – využívají informace k řízení podniku, a to jak operativní, tak i dlouhodobé (získávání finančních zdrojů, alokace volných prostředků, zajištění vhodné majetkové struktury). Finanční analýza, která odhaluje silné a slabé stránky finančního hospodaření, umožňuje manažerům přijmout do budoucna správný podnikatelský záměr, který se po té rozpracovává ve finančním plánu.
- **zaměstnanci** – mají přirozený zájem na prosperitě, hospodářské a finanční stabilitě podniku, jde jim o zachování pracovních míst či mzdových podmínek. Bývají často motivováni výsledky hospodaření. Vliv na řízení podniku uplatňují většinou prostřednictvím odborů.

- **investoři** – primárními uživateli jsou akcionáři či vlastníci, kteří do podniku vložili kapitál, a tak mají zájem o finančně - účetní informace, a to především z hlediska investičního (pro rozhodování o budoucích investicích, přičemž hlavní je míra rizika a míra výnosnosti vloženého kapitálu) a kontrolního (uplatňuje se vůči manažerům podniku, hlavně zda zajišťují trvání a rozvoj podniku).
- **banky a jiní věřitelé** – potřebují znát finanční stav potenciálního dlužníka, aby se mohli rozhodnout o poskytnutí úvěru (jeho výši i podmínky). Banka poskytuje před poskytnutím úvěru bonitu dlužníka.
- **obchodní partneři** – patří tady dodavatelé, pro které je důležité vědět, zda podnik bude schopen hradit své závazky a odběratelé, jejichž zájem spočívá v tom, zda bude podnik schopen dodávat výrobky (i v případě finančních potíží), na kterých je závislá jejich výroba.
- **stát a jeho orgány** - zajímají se o finanční situaci podniků zejména pro kontrolu (u podniků se státní majetkovou účastí), při rozdělování financí či pro statistiku.

2.3 Metody a techniky pro zhodnocení finančního zdraví

Holečková (2008) uvádí, že metod, kterých se využívá pro zjištění finančního zdraví podniku existuje celá řada. Použití těchto metod se odvíjí podle toho, komu mají zjištěné údaje sloužit a od jednotlivých cílů zkoumaného podniku.

Podstatou finanční analýzy je výpočet ukazatelů, které mají vypovídající schopnost vzhledem k ekonomické realitě, kterou zkoumáme. Tyto ukazatele můžeme chápat jako číselné vyjádření ekonomické činnosti podniku a člení se:

1. **Stavové (absolutní) ukazatele** uvádějí údaje o stavu k určitému časovému okamžiku (např. stav majetků a finančních zdrojů v rozvaze).
2. **Tokové ukazatele** respektují závislost hodnot ukazatele na délce období, ke kterému se vztahují a vypovídají o vývoji ekonomické skutečnosti za určité období. (např. výnosy a náklady, tvorba výsledků hospodaření).
3. **Rozdílové ukazatele** informují o rozdílu u různých položek v účetních výkazech.
4. **Poměrové ukazatele** vyjadřují podíl dvou tokových či stavových veličin.

2.3.1 Analýza stavových (absolutních) ukazatelů

Metoda využívá podle Holečkové (2008) údaje, které jsou obsažené v účetních výkazech a sleduje změny v čase i relativní změny. Uplatnění nachází v analýze vývojových trendů a struktuře jednotlivých ukazatelů. V rámci těchto ukazatelů rozlišujeme:

- a) **Horizontální analýzu (analýzu trendů)** – porovnává změny jednotlivých položek v časové řadě a to jak jejich absolutní hodnotu, tak i procentní změny. Pro správnou interpretaci výsledků je nutné zvážit i další okolnosti, které nastaly v daném časovém období, např. změny v legislativě, konkurenční postavení podniku na trhu a změny v okolí. Ze závěru lze odvodit i pravděpodobný trend dalšího vývoje.
- b) **Vertikální analýzu (procentní analýzu komponent)** – je založena na výpočtu procentních ukazatelů, které se vztahují vždy k jedné hodnotě v jednom okamžiku,

tzn., že všechny položky výkazu v jednom roce jsou vyjádřeny jako procento základní komponenty. Základní komponenta je tedy rovna 100 %. Jedná se o srovnání s předchozími obdobími. Při této analýze posuzujeme jednotlivé komponenty majetku a kapitálu. Tato technika je nazývána vertikální analýzou proto, že pracuje od shora dolů v jednotlivých letech, nikoliv napříč jednotlivými roky. Výhodou vertikální analýzy je, že lze srovnávat ukazatele různých společností a velikostí.

2.3.2 Analýza rozdílových a tokových ukazatelů

Rozdílové ukazatele dle Dluhošové (2008) slouží k analýze a řízení finanční situace podniku (s výraznou orientací na likviditu), označují se jako fondy nebo fondy finančních prostředků.

- a) **Ukazatel čistého pracovního kapitálu** vyjadřuje v penězích část oběžných aktiv, která se v průběhu roku přemění na peněžní prostředky a po uhrazení všech krátkodobých závazků je firma může použít k financování svých potřeb a záměrů. ČPK je vyjádřen vzorcem:

$$\text{ČPK} = \text{oběžná aktiva} - \text{krátkodobé závazky}^2 \quad (2.1)$$

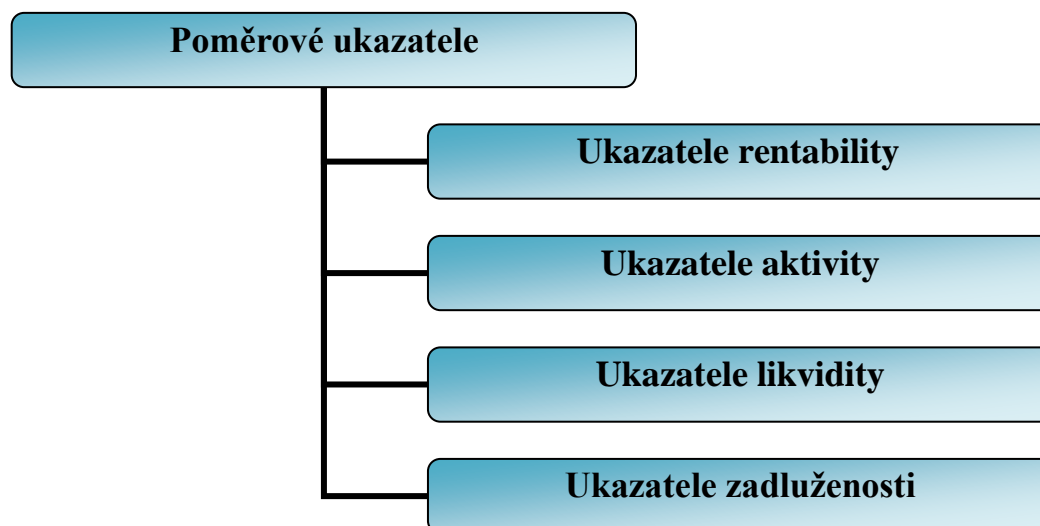
2.3.3 Analýza poměrových ukazatelů

Poměrové ukazatele viz obr. 2.2 jsou podle Sedláčka (2009) nejrozšířenější a nejoblíbenější metodou finanční analýzy. Umožňují získat rychlý a nenákladný obraz o základních finančních charakteristikách podniku. Analýza poměrovými ukazateli vychází z údajů ze základních účetních výkazů. Využívá tedy veřejně dostupné informace a má k nim přístup také externí finanční analytik. Poměrový ukazatel se vypočítá jako poměr jedné nebo několika účetních položek základních účetních výkazů k jiné položce nebo k jejich skupině. Podle oblasti finanční analýzy se poměrové ukazatele nejčastěji člení na:

² DLUHOŠOVÁ, D. *Finanční řízení a rozhodování podniku*, 2. vyd. Praha: EKOPRESS, 2008. 192 s. ISBN 978-80-86929-44-6.

1. ukazatele rentability,
2. ukazatele aktivity,
3. ukazatele likvidity,
4. ukazatele zadluženosti.

Obr. 2.2 Členění poměrových ukazatelů

Zdroj: Vlastní zpracování dle Růčková (2008, str. 48)

Výhody poměrových ukazatelů:

- umožňují provádět analýzu časového vývoje finanční situace firmy
- umožňují porovnání finanční situace podniku s finanční situací jiných podniků
- mohou být používány jako vstupní údaje matematických modelů, které umožňují popsat závislost mezi jevy, hodnotit rizika nebo předvídat budoucí vývoj firmy

ad 1)

Ukazatele rentability

Rentabilita, jinak řečeno výnosnost vloženého kapitálu, ukazuje jak tvrdí Sedláček (2009) schopnost podniku vytvářet nové zdroje, čili dosahovat zisku použitím investovaného kapitálu. Ukazatele rentability zobrazují jak pozitivní, tak i negativní vliv řízení aktiv, financování firmy a likvidity na rentabilitu. Obecně vyjadřujeme rentabilitu jako poměr zisku

k částce vloženého kapitálu. Při výpočtu se využívá údajů ze dvou účetních výkazů, a to z rozvahy a z výkazu zisku a ztráty. V rámci ukazatele rentability rozlišujeme tyto ukazatele:

a) Rentabilita celkových vložených aktiv (ROA - Return on Assest)

Rentabilita aktiv poměřuje zisk s celkovými aktivy investovanými do podnikání, bez ohledu na to, z jakých zdrojů byla financována (vlastních, cizích, krátkodobých nebo dlouhodobých). Pokud do čitatele dosadíme EBIT (zisk před zdaněním a nákladovými úroky), pak ukazatel měří hrubou produkční sílu aktiv před odpočtem daní a nákladových úroků.

Čím je hodnota tohoto ukazatele vyšší, tím je výnosnost pro firmu větší.

$$ROA = \frac{EBIT^3}{aktiva} \quad (2.2)$$

b) Rentabilita vlastního kapitálu (ROE – Return on Common Equity)

Míra ziskovosti kapitálu umožňuje vlastníkům (akcionářům, společníkům či dalším investorům) zjistit, zda jejich kapitál přináší dostatečný výnos. Výhodnější je růst tohoto ukazatele, protože nárůst znamená větší vytvořený zisk společnosti, pokles úrokové míry cizího kapitálu. Pro investory je důležité, aby ukazatel byl vyšší jak úroky, které by obdržel při jiné formě investování. Investor nese vysoké riziko, které je spojeno se špatným hospodařením podniku a díky tomu může přijít o svůj kapitál. Bude-li hodnota ROE dlouhodobě nižší nebo rovna výnosnosti cenných papírů garantovaných státem (státní obligace, pokladniční poukázky), tak podnik bude nejspíše odsouzen k zániku, protože investor se bude snažit investovat svůj kapitál jinde, výnosnějším způsobem.

Hodnota tohoto ukazatele by měla být větší než 0,08.

$$ROE = \frac{\text{čistý zisk}^4}{\text{vlastní kapitál}} \quad (2.3)$$

³ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 1.vyd. Brno: Computer Press, 2009. 154 s. ISBN 978-80-251-1830-6.

⁴ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 1.vyd. Brno: Computer Press, 2009. 154 s. ISBN 978-80-251-1830-6.

c) Rentabilita tržeb (ROS – Return of Sales)

Tento ukazatel zobrazuje schopnost firmy dosahovat zisku při dané hladině tržeb. Tržby ve jmenovateli představují tržní ohodnocení výkonů podniku za určité časové období. Pokud se zjistí problémy u tohoto ukazatele, mohou se objevit i v jiných oblastech. Pokud je rentabilita tržeb nízká, signalizuje chybné řízení podniku.

Čím je hodnota ukazatele vyšší, tím větší vlastní zdroje firma vytváří.

$$ROS = \frac{\text{zisk}}{\text{tržby}}^5 \quad (2.4)$$

ad 2)

Ukazatele aktivity (Asset Management)

Měří podle Sedláčka (2009), jak efektivně podnik hospodaří se svými aktivy. Pokud jich má více, než je účelné, pak podniku vznikají zbytečné náklady a tím i nízký zisk. Pokud jich má dostatek, musí se vzdát mnoha výhodných podnikatelských příležitostí a přichází o výnosy, které by mohl získat. Mezi ukazatele aktivity řadíme:

a) Obrat celkových aktiv (Total Assets Turnover Ratio)

Tento ukazatel měří efektivnost využívání celkových aktiv. Slouží zejména pro mezipodnikové srovnávání. Udává, kolikrát za rok se majetek přemění na peníze. Čím je tento ukazatel vyšší, tím podnik využívá efektivněji svůj majetek.

Obrat aktiv by měl být přinejmenším na úrovni hodnoty 1.

$$\text{Obrat celkových aktiv} = \frac{\text{roční tržby}}{\text{aktiva}}^6 \quad (2.5)$$

⁵ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 1.vyd. Brno: Computer Press, 2009. 154 s. ISBN 978-80-251-1830-6.

⁶ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 1.vyd. Brno: Computer Press, 2009. 154 s. ISBN 978-80-251-1830-6.

b) Obrat zásob (Inventory Turnover Ratio)

Je někdy nazýván ukazatelem intenzity využití zásob a udává, kolikrát je během roku každá položka zásob podniku prodána a znova uskladněna. Při nízkém obratu a vysokém ukazateli likvidity můžeme usoudit, že podnik má zastaralé zásoby, jejichž reálná hodnota je nižší než cena, která je uvedena v účetních výkazech. Pokud ukazatel je vyšší při srovnání s oborovým průměrem, znamená to, že podnik nemá zbytečné nelikvidní zásoby, které by vyžadovaly další financování. Přebytkové zásoby by byly neproduktivní.

Čím je výsledná hodnota vyšší, tím lépe.

$$\text{Obrat zásob} = \frac{\text{roční tržby}^7}{\text{zásoby}} \quad (2.6)$$

c) Doba obratu zásob (Inventory Turnover)

Udává nám, jak dlouho (ve dnech) jsou oběžná aktiva vázána ve formě zásob. V podniku by měl být zachován takový stav zásob, který zajistí nepřetržitý odbyt. Je zbytečné mít na skladě větší množství zásob, protože to vyvolává vyšší náklady a tím plýtváme peněžními prostředky.

Obecně platí, že čím je vyšší obratovost a kratší doba obratu zásob, tím lépe.

$$\text{Doba obratu zásob} = \frac{\text{zásoby} \cdot 360^8}{\text{tržby}} \quad (2.7)$$

d) Doba obratu pohledávek (Average Collection Period)

Hodnota ukazatele nám říká, jak dlouho (kolik dní v roce) se majetek podniku vyskytuje ve formě pohledávek. Stanoví dobu, kdy podnik musí čekat, než obdrží platby za

⁷ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 1.vyd. Brno: Computer Press, 2009. 154 s. ISBN 978-80-251-1830-6.

⁸ DLUHOŠOVÁ, D. *Finanční řízení a rozhodování podniku*, 2. vyd. Praha: EKOPRESS, 2008. 192 s. ISBN 978-80-86929-44-6.

prodané zboží. Pokud je doba splatnosti delší než běžná, podnik by měl uvažovat o opatřeních ke zrychlení inkasa svých pohledávek.

$$\text{Doba obratu pohledávek} = \frac{\text{pohledávky} \cdot 360}{\text{tržby}} \quad (2.8)$$

e) Doba obratu závazků (Payables Turnover Ratio)

Je zajímavé zjistit, jaká je platební morálka firmy vůči jejich dodavatelům. Ukazatel udává, jak dlouho firma odkládá platbu faktur svým dodavatelům.

$$\text{Doba obratu závazků} = \frac{\text{závazky} \cdot 360}{\text{tržby}} \quad (2.9)$$

Pravidlo solventnosti

Dává do vzájemného vztahu dobu obratu pohledávek a dobu obratu závazků. Aby byl podnik v době úhrady svých závazků dostatečně likvidní, tak doba obratu závazků by měly být větší než doba obratu pohledávek. Pokud je doba obratu pohledávek nižší než doba obratu závazků, je firma ve výhodě, protože poskytuje obchodní úvěr kratší, než sama čerpá úvěr od svých dodavatelů.

ad 3)

Ukazatele likvidity

Důležitou podmínkou finančního zdraví podniku podle Sedláčka (2009) je trvalá platební schopnost. Ukazatelé likvidity zjišťují, zda podnik bude nebo nebude mít potíže se splácením svých závazků (dluhů), které budou splatné v blízké budoucnosti. Ukazatelé likvidity poměřují to, čím je možno platit (čítatel), tím, co je nutno zaplatit (jmenovatel). V souvislosti s platební schopností je možné se setkat s pojmem solventnost. „Solventnost se definuje jako připravenost hradit své dluhy, když nastala jejich splatnost.“ Sedláček (2009, str. 66) V rámci ukazatele likvidity rozlišujeme:

⁹ DLUHOŠOVÁ, D. *Finanční řízení a rozhodování podniku*, 2. vyd. Praha: EKOPRESS, 2008. 192 s. ISBN 978-80-86929-44-6.

¹⁰ DLUHOŠOVÁ, D. *Finanční řízení a rozhodování podniku*, 2. vyd. Praha: EKOPRESS, 2008. 192 s. ISBN 978-80-86929-44-6.

a) Běžná (celková) likvidita (Current Ratio)

Vypočítá se jako poměr veškerého oběžného majetku ke krátkodobým závazkům. Ukazuje tedy kolikrát je podnik schopen uspokojit své věřitele, kdyby proměnil veškerá oběžná aktiva v hotovost. Ve vyspělých tržních ekonomikách dosahuje standardní hodnoty 2,0 – 2,5. Hodnota nižší než 1,0 vypovídá o tom, že podnik je zcela nelikvidní. Na druhé straně příliš vysoká hodnota ukazatele ukazuje na neproduktivní využití prostředků.

Ukazatel je měřítkem budoucí solventnosti podniku a je postačující pro hodnotu vyšší než 1,5.

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}}^{11} \quad (2.10)$$

b) Pohotová likvidita (Quit Ratio)

Ukazatel odstraňuje z běžných aktivit zásoby a ponechává čitateli pokladní hotovost, peníze na bankovních účtech, krátkodobé cenné papíry a krátkodobé pohledávky očištěné od těžko vymahatelných a pochybných (po lhůtě splatnosti). Výše ukazatele závisí na typu činnosti podniku, na odvětví či strategii v oblasti finančního zdraví. S velkým rozdílem mezi ukazatelem běžné a pohotové likvidity se můžeme setkat u obchodních firem, kde se předpokládá, že se zásoby rychle obměňují a jsou dosti likvidní. Pro zachování likvidity podniku by ukazatel neměl klesnout pod 1,0.

Optimální hodnota tohoto ukazatele je 1,0 – 1,5.

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}}^{12} \quad (2.11)$$

c) Okamžitá likvidita (Cash Ratio)

Měří schopnost podniku hradit právě splatné dluhy. Je nejpřísnější formou ukazatelů likvidity, protože měří schopnost firmy uhradit splatné dluhy právě v tento okamžik. Za

¹¹ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 1.vyd. Brno: Computer Press, 2009. 154 s. ISBN 978-80-251-1830-6.

¹² SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 1.vyd. Brno: Computer Press, 2009. 154 s. ISBN 978-80-251-1830-6.

okamžitě likvidní prostředky označujeme peníze na účtech, v hotovosti, ceniny a obchodovatelné cenné papíry. (Za ekvivalenty považujeme krátkodobý finanční majetek, který lze přeměnit na peníze do jednoho měsíce).

Za optimum okamžité likvidity se považuje hodnota 0,2.

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{peněžní prostředky}}{\text{krátkodobé závazky}}^{13} \quad (2.12)$$

ad 4)

Ukazatele zadluženosti

Zadluženost podniku podle Sedláčka (2009) znamená, jak podnik využívá k financování svých aktiv cizí zdroje. Na financování podnikových aktiv se podílí jak cizí, tak i vlastní kapitál. Hlavním důvodem financování svých činností cizími zdroji je relativně nižší cena v porovnání s vlastními zdroji. Nižší cena cizího kapitálu, náklady na kapitál věřitelů, je dána tzv. daňovým štítem. Ten vzniká v důsledku započítání úrokových nákladů do daňově uznatelných nákladů. V rámci ukazatele zadluženosti rozlišujeme tyto ukazatele:

a) Celková zadluženost (Debt Ratio)

Tento ukazatel zjišťuje, jakou měrou se věřitelé podílí na celkovém kapitálu, ze kterého je financován majetek firmy. Čím je tento ukazatel vyšší, tím se zhoršuje stabilita podniku a zvyšuje se riziko věřitelů. Proto dávají věřitelé přednost nižší hodnotě tohoto ukazatele.

Optimální hodnota celkové zadluženosti by neměla převyšovat 0,5.

$$\text{Celková zadluženost} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{celková aktiva}}^{14} \quad (2.13)$$

¹³ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 1.vyd. Brno: Computer Press, 2009. 154 s. ISBN 978-80-251-1830-6.

¹⁴ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 1.vyd. Brno: Computer Press, 2009. 154 s. ISBN 978-80-251-1830-6.

b) Zadluženost vlastního kapitálu (Equity Ratio)

Přijatelná zadluženost vlastních zdrojů závisí na fázi vývoje firmy a postoji vlastníků k riziku. Pokud je ukazatel nad 100 % svědčí to o jeho vyšší zadluženosti.

U stabilních společností se míra zadlužení pohybuje v rozmezí 80 – 120 %.

$$\text{Zadluženost vlastního kapitálu} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{vlastní kapitál}} \quad (2.14)$$

c) Úrokové krytí

Vyjadřuje, kolikrát zisk převyšuje placené úroky. Pokud je ukazatel roven 1, znamená to, že vše, co podnik vydělá, použije na platbu úroků. Je-li menší než 1, tak podnik vydělá méně, než činí úroky.

Výhodná hodnota úrokového krytí je vyšší než 1.

$$\text{Úrokové krytí} = \frac{\text{EBIT}}{\text{úroky}} \quad (2.15)$$

d) Úrokové zatížení

Ukazatel informuje, jakou část celkového efektu reprodukce odčerpávají úroky. Pokud je hodnota tohoto ukazatele nízká, tak si podnik může dovolit vyšší podíl cizích zdrojů.

Úrokové zatížení by mělo být dlouhodobě nižší než 100 %, aby se firma nedostala do těžkostí.

$$\text{Úrokové zatížení} = \frac{\text{úroky}}{\text{EBIT}} \quad (2.16)$$

¹⁵ DLUHOŠOVÁ, D. *Finanční řízení a rozhodování podniku*, 2. vyd. Praha: EKOPRESS, 2008. 192 s. ISBN 978-80-86929-44-6.

¹⁶ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 1.vyd. Brno: Computer Press, 2009. 154 s. ISBN 978-80-251-1830-6.

¹⁷ DLUHOŠOVÁ, D. *Finanční řízení a rozhodování podniku*, 2. vyd. Praha: EKOPRESS, 2008. 192 s. ISBN 978-80-86929-44-6.

2.3.4 Analýza soustav ukazatelů

Sedláček (2009) popisuje, že rostoucí počet ukazatelů umožňuje detailnější zobrazení situace ve firmě, ale příliš velký počet ukazatelů, může vést analytika ke zkreslení pohledu na firmu. Podstatou soustavy ukazatelů finanční analýzy je vysvětlit vliv změny jednoho či více ukazatelů na celé hospodaření podniku, zpřehlednit a ulehčit analýzu dosavadního vývoje podniku a hlavně poskytnout podklady pro výběr rozhodnutí z hlediska podnikových nebo expertních cílů.

Techniky vytváření soustav ukazatelů dělíme do dvou základních skupin:

1. **Soustavy hierarchicky uspořádaných ukazatelů** – pyramidové soustavy, jejichž podstatou je stále podrobnější rozklad ukazatele.
2. **Účelově vybrané skupiny ukazatelů** – jejichž cílem je kvalitně stanovit diagnózu finanční situace firmy, předpovídající další vývoj na základě jednočíselné charakteristiky. Podle účelu použití se člení na:
 - a) **Bonitní modely** – pomocí bodového ohodnocení stanovují bonitu hodnoceného podniku, respektive vyjadřují finanční situaci (pozici podniku), musí umožňovat srovnatelnost s jinými firmami. Nejpoužívanější je Kralický Quicktest.
 - b) **Bankrotní modely** – představují včasné varování, protože indikují případné ohrožení zdraví podniku a tím informují uživatele o tom, jestli je firma ohrožena bankrotem. Pokud je firma ohrožena, tak vykazuje symptomy typické bankrotu, např. problémy s rentabilitou vloženého kapitálu. Nejpoužívanějším je model „IN“ index důvěryhodnosti.

ad a)

Kralický rychlý test (Quicktest)

Byl podle Sedláčka (2009) navržen P. Kralickým v roce 1990. „Tento test poskytuje rychlou možnost, s poměrně velmi dobrou vypovídající schopností „oklasifikovat“ analyzovanou firmu.“ Sedláček (2009, str. 105) Skládá se ze 4 rovnic, podle kterých se hodnotí, jak finanční stabilita, tak výnosová situace v podniku.

1. Kvóta vlastního kapitálu

Ukazatel nám podává informaci o kapitálové síle podniku a o tom, jestli ve firmě existuje mnoho dluhů a charakterizuje finanční stabilitu. Vypovídá, do jaké míry je podnik schopen pokrýt své potřeby vlastním kapitálem.

$$\text{Kvóta vlastního kapitálu} = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{celková aktiva}}^{18} \quad (2.17)$$

2. Doba splácení dluhu z CF

Ukazatel vyjadřuje, za jaké časové období je podnik schopen uhradit své dluhy.

$$\text{Doba splácení dluhu z CF} = \frac{\text{krátkodobé} + \text{dlouhodobé závazky}}{\text{cash flow}}^{19} \quad (2.18)$$

3. Cash flow v % tržeb

$$\text{Cash flow v \% tržeb} = \frac{\text{cash flow}}{\text{tržby}}^{20} \quad (2.19)$$

4. Rentabilita celkového kapitálu (ROA)

$$\text{Rentabilita celkového kapitálu (ROA)} = \frac{\text{zisk před zdaněním}}{\text{celková aktiva}}^{21} \quad (2.20)$$

Podle výsledků, které vypočítáme, pak přiřadíme bodovou hodnotu podle následující tabulky 2.1. Výsledná známka se stanoví pomocí aritmetického průměru za jednotlivé ukazatele.

¹⁸ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 1.vyd. Brno: Computer Press, 2009. 154 s. ISBN 978-80-251-1830-6.

¹⁹ KISLINGEROVÁ, E.; HNILICA, J. *Finanční analýza krok za krokem*. 2.vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 135 s. ISBN 978-80-7179-713-5.

²⁰ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 1.vyd. Brno: Computer Press, 2009. 154 s. ISBN 978-80-251-1830-6.

²¹ SYNEK, M. a kol. *Podniková ekonomika*. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. 473 s. ISBN 80-7179-892-4.

Tab. 2.1 Stupnice hodnocení ukazatelů

Ukazatel	Výborný 1	Velmi dobrý 2	Dobrý 3	Špatný 4	Ohrožení insolvencí 5
Kvóta vlastního kapitálu	> 30 %	> 20 %	> 10 %	> 0 %	negativní
Doba splácení dluhu	< 3 roky	< 5 let	< 12 let	> 12 let	> 30 let
CF v % tržeb	> 10 %	> 8 %	> 5 %	> 0 %	negativní
ROA	> 15 %	> 12 %	> 8 %	> 0 %	negativní

Zdroj: viz Sedláček (2007, str. 107)

ad b)

Model „IN“ index důvěryhodnosti

Tento model sestavili manželé Inka a Ivan Neumaierovi a jeho snahou je jak tvrdí Sedláček (2009) posoudit finanční výkonnost a důvěryhodnost českých firem. Byly vytvořeny čtyři indexy a označeny IN95, IN99, IN01 a IN05 podle roku svého vzniku.

- 1. IN95** – byl označen jako index důvěryhodnosti nebo taky věřitelský (bankrotní) index, protože zdůrazňuje hledisko věřitele. Index vykazuje více než 70 % úspěšnost při odhadování platební neschopnosti (finanční tísně) podniku. Index obsahuje poměrové ukazatele zadluženosti, rentability, aktivity a likvidity.
- 2. IN99** – zdůrazňuje pohled vlastníka podniku a vyjadřuje bonitu (kvalitu) z hlediska finanční výkonnosti. Bonitní index upravuje váhy použité v předchozím indexu platné pro ekonomiku České republiky. Úspěšnost indexu je vyšší jak 85 %.
- 3. IN01** – vznikl spojením indexu 95 a 99. Vznikl diskriminační analýzou vzorku 1915 firem z průmyslu, které byly rozděleny na skupinu 538 firem tvořících hodnotu, 503 firem v bankrotu nebo před bankrotem a 829 ostatních firem. Index se vypočítá následovně:

$$IN01 = 0,13. A + 0,04. B + 3,92. C + 0,21. D + 0,09. E \quad ^{22} \quad (2.21)$$

kde: A = aktiva/cizí kapitál

B = EBIT/nákladové úroky

²² SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 1.vyd. Brno: Computer Press, 2009. 154 s. ISBN 978-80-251-1830-6.

$C = \text{EBIT} / \text{celková aktiva}$

$D = \text{celkové výnosy} / \text{celková aktiva}$

$E = \text{oběžná aktiva} / \text{krátkodobé závazky a úvěry}$ ²³

Pokud je hodnota indexu IN01 větší než 1,77 znamená to, že podnik tvoří hodnotu nebo-li dosahuje kladné hodnoty ekonomického zisku. Hodnoty v rozmezí od 0,75 až 1,77 znamenají, že podnik netvoří hodnotu, ale není ani bankrotující, nachází se v tzv. šedé zóně. Menší hodnota než 0,75 znamená, že podnik spěje k bankrotu, tudíž jeho existence je ohrožena.

4. IN05 – index je aktualizací předchozího indexu a byl vytvořený jako poslední.

2.4 Postup a použitá metodika pro hodnocení finančního zdraví stavebního podniku

V této kapitole je zobrazen a důkladně popsán postup viz obr. 2.3, který bude aplikován v další části diplomové práce.

Nejdříve bude vypracováno zhodnocení finančního zdraví v letech 2006 - 2008 u firmy MERKO CZ, a.s pomocí absolutních (stavových) ukazatelů (horizontální a vertikální analýzy aktiv a pasiv včetně grafického zpracování) a analýzy rozdílových a tokových ukazatelů, především čistého pracovního kapitálu.

Následně bude realizována analýza poměrových ukazatelů (rentability, aktivity, likvidity a zadluženosti). Zároveň u vybrané firmy MERKO CZ, a.s. bude aplikováno srovnání pomocí metody benchmarking s firmou SCHWING Stetter Ostrava, s.r.o. v letech 2006 - 2008.

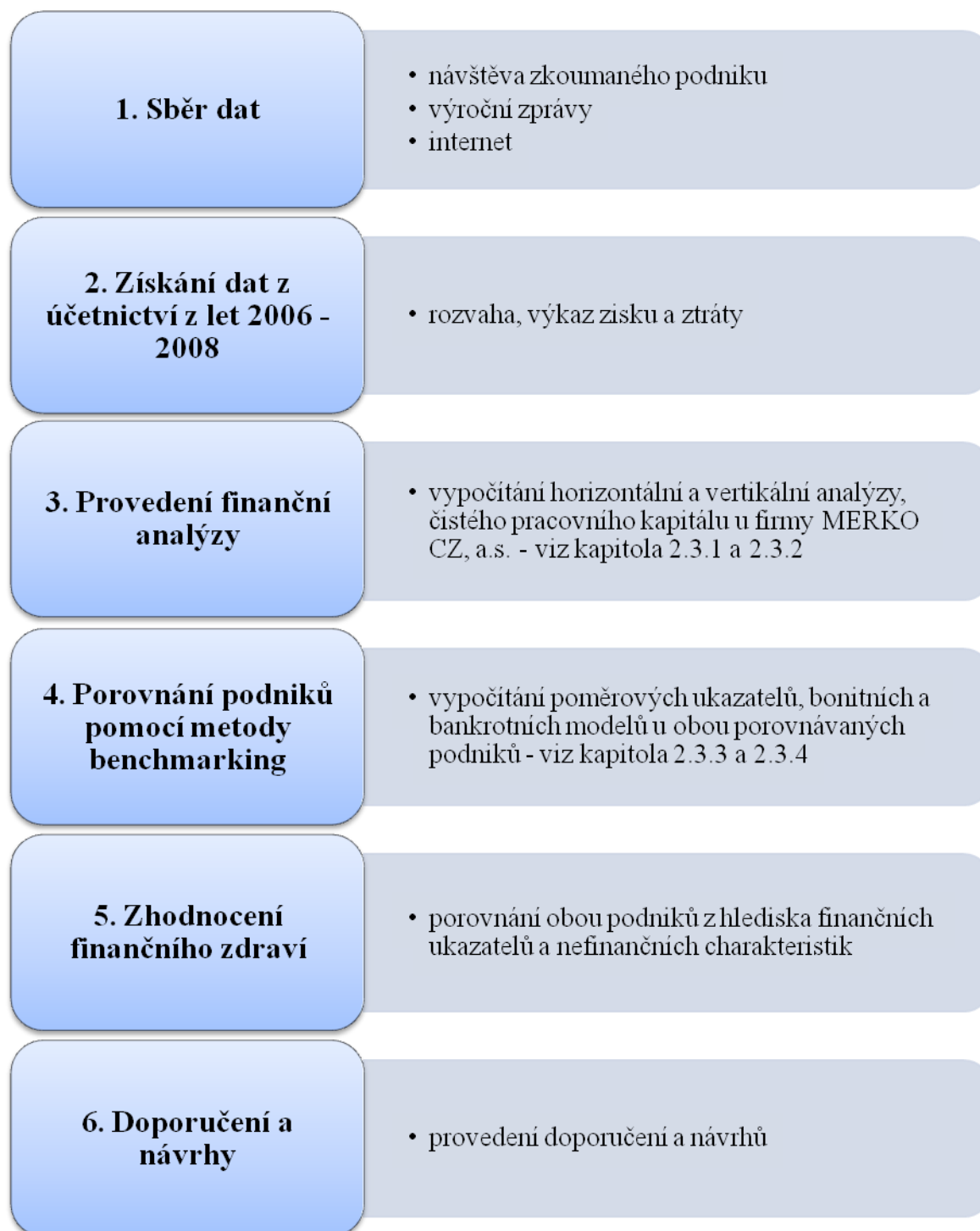
Firma SCHWING Stetter Ostrava, s.r.o. byla pro toto porovnání vybrána z důvodu toho, že na českém trhu betonáren operují pouze dva silní hráči. Firma MERKO CZ, a.s., a

²³ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 1.vyd. Brno: Computer Press, 2009. 154 s. ISBN 978-80-251-1830-6.

zmiňovaný SCHWING Stetter Ostrava, s.r.o. Zbytek trhu je obsluhováno buď velikostně a technologicky nesrovnatelnými výrobci nebo výrobci silnými, evropskými, kteří však na trhu ČR působí pouze okrajově. Tito velcí hráči však velmi často nejsou schopni reflektovat individuální potřeby zákazníka, oproti firmě MERKO CZ, a.s., jejíž hlavní strategií je vytvářet konkrétní technická řešení podle požadavků zákazníka. Srovnatelná je i velikost obrátu u obou společností podrobně viz příloha č. 1.

Zhodnocení bude provedeno také analýzou bankrotních a bonitních modelů a porovnáním pomocí vybraných nefinančních charakteristik. Na konci kapitoly budou výsledky obou porovnávaných podniků vyhodnoceny a bude zde navrženo doporučení ke zlepšení finanční situace podniků.

Obr. 2.3 Postup při realizaci analýzy zhodnocení finančního zdraví

Zdroj: Vlastní zpracování

3. APLIKAČNÍ ČÁST

V této kapitole je vymezena charakteristika vybraného podniku MERKO CZ, a.s., následné provedení horizontální a vertikální analýzy. Do jednotlivých ukazatelů poměrové analýzy uvedených v teoretické části budou dosazeny číselné hodnoty z účetních výkazu z let 2006 - 2008 a s využitím srovnávací metody benchmarkingu bude provedeno porovnání s firmou SCHWING Stetter Ostrava, s.r.o. Závěr práce bude věnován bonitním a bankrotním modelům, porovnáním podniků pomocí vybraných nefinančních charakteristik a následným doporučením a návrhům.

3.1 Charakteristika podniku MERKO CZ a.s.

Firma MERKO CZ, a.s. nabízí širokou řadu betonáren, včetně doplňkových technologií. Její schopnosti, tzn. vývoj, výroba a servis, umožňují pevnou pozici na tuzemském trhu i rozvoj aktivit v dalších evropských zemích.

Firma působí na trhu betonáren již více než patnáct let. V současné době dodává betonárny a recyklační zařízení do třinácti zemí Evropy.

Hlavním předmětem podnikání je zejména nákup zboží za účelem jeho dalšího prodeje a jeho prodej, provádění staveb, jejich změn a odstraňování. Firma se zabývá projektovou činností ve výstavbě, investorskou a inženýrskou činností, poradenstvím, konzultací. Dále pak všemi činnostmi spojenými s výrobou betonáren – zámečnictví, nástrojařství, kovoobráběčctví, vodoinstalátérství, projektování elektrických zařízení, montáž suchých staveb, výrobou, instalací a opravami elektrických strojů, přístrojů a zařízení. V neposlední řadě firma provádí výzkum a vývoj v oblasti přírodních a technických věd, na kterých trvale spolupracuje s Vysokou školou Báňskou – Technickou univerzitou v Ostravě a Vysokým učením technickým v Brně.

Společnost MERKO CZ, a.s. v rámci vývoje a výzkumu využívá také dotačního programu „IMPULS” Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. Jedná se o poskytnutí účelové podpory na projekty vývoje nového příhrnovače kameniva horizontální betonárny a vývoje podvěsné dopravy hotového betonu od betonárny do výrobních hal. Cílem programového projektu je doplnit do vlastního výrobního programu ty části zařízení, které byly dříve řešeny subdodavatelsky.

Zákazníky firmy MERKO CZ, a.s. jsou významné společnosti, zabývající se výrobou betonu, jako např. SKANSKA Transbeton, s.r.o., ZAPA beton, a.s., GOLDBECK Prefabeton s.r.o., TBG METROSTAV, s.r.o., TBG Vysočina s.r.o., CEMEX Czech Republic, k. s., ŽPSV a.s., Kámen Zbraslav s.r.o., TBG Znojmo s.r.o. atd.

Společnost MERKO CZ, a.s. získala ocenění Exportér roku 2008, pro Moravskoslezský kraj i pro celou ČR v kategorii „Nárůst exportu 2006 - 2007“. A v letošním roce získala 3. Místo v soutěži Exportér roku 2009 v kategorii „Nárůst exportu 2007 – 2008“ v rámci středních exportérů. Tato soutěž je vyhlašována Asociací pro podporu exportu a Středním podnikatelským stavem pod záštitou Hospodářské komory České republiky.

Organizační uspořádání firmy je uvedeno v organizační struktuře viz příloha č. 2.

3.1.1 Profil společnosti MERKO CZ a.s.

Společnost se zabývá výstavbou a rekonstrukcemi zařízení pro výrobu betonu (věžové betonárny, horizontální betonárny, mobilní betonárny, atypická řešení) a mísíren pro speciální betony a jiné směsi. Firma dodává také zásobníky pro sypké materiály, zařízení pro přepravu a ukládání štěrku, písku a kameniva, překladiště cementu, elevátory, pásové dopravníky, technologické dopravníky pro vyvážení a dávkování základních materiálů a přísad, zařízení pro recyklaci betonových zbytků, ocelové konstrukce a haly. Společnost provádí dodávky kompletních technologických celků, včetně řešení tepelného a vodního hospodářství (kotelny, čerpání vody ze studní, ohřev záměsové vody, temperování zásobníků kameniva).

3.1.2 Profil společnosti SCHWING Stetter Ostrava s.r.o.

Společnost se zabývá technologiemi pro výrobu, přepravu a ukládání betonových a maltových směsí: Betonárny - věžové, mobilní, horizontální a kompaktní, mobilní a staveništní čerpadla betonových směsí (lehkých betonů a drátkobetonů) s výkony až 163 m³/hod, separátní výložníky pro rozsáhlejší betonáže, případně betonáže výškových budov, čerpadla průmyslových kalů s vysokým obsahem sušiny, autodomíchávače a návěsové autodomíchávače, recyklační zařízení pro zpracování zbytkového betonu, systémy pro nástřik betonů, systémy pro betonáže v tunelech.

3.2 Zhodnocení finančního zdraví

V této kapitole bude zhodnoceno finanční zdraví společnosti MERKO CZ a.s. Výsledky budou porovnány v čase a s největším konkurentem ve výstavbě betonáren firmou SCHWING Stetter Ostrava, s.r.o. Postup a metodika pro zhodnocení finančního zdraví vychází z kapitoly 2.4.

Zdrojem dat pro výpočet hodnot jednotlivých ukazatelů byly použity účetní výkazy z výročních zpráv obou podniků za období let 2006 – 2008.

Z grafického schématu, který je zobrazen v teoretické části v kapitole 2.4 budou vycházet první dvě podkapitoly (3.2.1 a 3.2.2), jedná se o 3. krok nazvaný Provedení finanční analýzy. Další podkapitoly (3.2.3 a 3.2.4) navazují na 4. krok nazvaný Porovnání podniků pomocí metody benchmarkingu, kde budou jednotlivé ukazatele porovnány jak v čase, tak s největším konkurentem v odvětví.

3.2.1 Analýza stavových (absolutních) ukazatelů

Základním bodem finanční analýzy je horizontální a vertikální rozbor finančních výkazů. Cílem horizontální a vertikální analýzy je především rozbor minulého vývoje finanční situace a jeho příčin, včetně závěrů o finančních vyhlídkách podniku. Horizontální analýza sleduje vývoj zkoumané veličiny v čase, ve vztahu k minulému účetnímu období. Naopak vertikální analýza nám podává přehled o vývoji podílů jednotlivých položek z účetních výkazů k celkové bilanční sumě.

1. Horizontální analýza (analýza trendů)

Nejdříve je analýza zaměřena na stranu aktiv, výpočet je zobrazen v tabulce 3.1 Horizontální analýza aktiv a grafu 3.1 a poté na pasivní stranu rozvahy, vypočtenou v tabulce 3.2 Horizontální analýza pasiv a grafu 3.2. Detailní výpočet horizontální analýzy rozvahy je v příloze č. 6.

Celková aktiva v letech 2006/2007 se výrazně zvýšila o 44,1 %, tj o 101 783 000,- Kč. Dlouhodobý majetek poklesl o 1,3 %, což v absolutním vyjádření činí 1 076 000,- Kč, dlouhodobý nehmotný majetek poklesl o 11,6 %, absolutně pak o 127 000,- Kč a dlouhodobý hmotný majetek také poklesl o 1,17 %, absolutně pak o 949 000,- Kč. Naopak oběžná aktiva vzrostla o 76,3 %, absolutně o 106 855 000,- Kč. Je zde výrazný nárůst peněžních prostředků

na běžném účtu. Složení aktiv napovídá, že firma volné prostředky neumrtvuje vázáním na bankovním účtu, ale vkládá je do investic dlouhodobé povahy s patřičným výnosem a do krátkodobého finančního majetku, který nejvýrazněji vzrostl o 527,6 %, absolutně o 40 421 000,- Kč. Firma si tím zajišťuje průběžnou schopnost hradit své závazky.

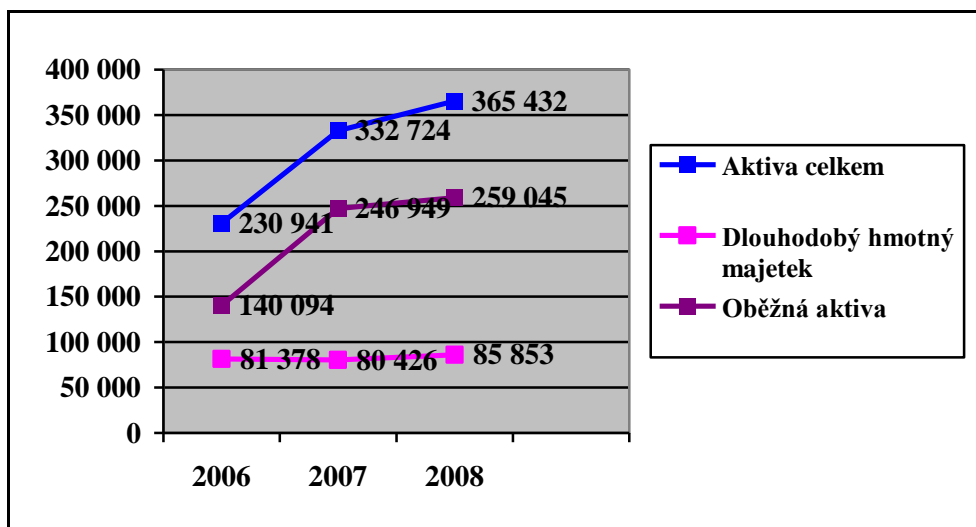
Analýza aktiv v letech 2007/2008 vykazuje pouze mírné zvýšení bilanční sumy ve výši 9,8 %, v absolutní hodnotě tzn. 32 708 000,- Kč. Ovšem skladba aktiv se změnila výrazně. Došlo k navýšení dlouhodobého majetku, přičemž největší navýšení nastalo u dlouhodobého nehmotného majetku a to o 128,5 %, absolutně o 1 243 000,- Kč. Na změně dlouhodobého majetku se podílel nákup budov, pořízení obráběcích strojů, výrobních zařízení a softwaru. Oběžná aktiva vzrostla pouze o 4,9 %, absolutně o 12 096 000,- Kč. Zaznamenán byl pokles krátkodobého finančního majetku o 51,4 %, absolutně o 24 698 000,- Kč, příčinou byly pohyby na bankovních účtech. Mírný pokles je sledován u krátkodobých pohledávek o 0,2 %, absolutně o 138 000,- Kč.

Tab. 3.1 Horizontální analýza aktiv

Položky rozvahy	Změna 2006/2007		Změna 2007/2008	
	v tis. Kč	v %	v tis. Kč	v %
AKTIVA CELKEM	101 783	44,1	32 708	9,8
Dlouhodobý majetek	-1 076	-1,3	22 898	28,1
Dlouhodobý nehmotný majetek	-127	-11,6	1 243	128,5
Dlouhodobý hmotný majetek	-949	-1,17	5 424	6,7
Dlouhodobý finanční majetek			16 231	0
Oběžná aktiva	106 855	76,3	12 096	4,9
Zásoby	33 083	36,6	32 107	26,0
Dlouhodobé pohledávky	-1 131	-100	4 825	0
Krátkodobé pohledávky	34 482	84,1	-138	-0,2
Krátkodobý finanční majetek	40 421	527,6	-24 698	-51,4
Časové rozlišení	-3 996	-47,7	-2 286	-52,2

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 3.1 Horizontální analýza aktiv

Zdroj: Vlastní zpracování

Na pasivní straně rozvahy došlo také ke zvýšení bilanční sumy v obou sledovaných obdobích, tak jako na straně aktiv. Což splňuje pravidlo rovnosti aktiv a pasiv. V letech 2006/2007 se vlastní kapitál zvýšil o 21,5 %, absolutně o 5 855 000,- Kč, navýšení vlastního kapitálu ovlivnil růst výsledků hospodaření o 65,1%, absolutně o 7 591 000,- Kč a rezervních fondů a fondů ze zisku o 60,9 %. Cizí kapitál se zvýšil o 47,2 %, což v absolutním vyjádření činí 95 968 000,- Kč, a to ve prospěch zvýšení krátkodobých závazků o 56,38 %, absolutně o 79 945 000,- Kč. Vývoj směřuje k využití krátkodobých zdrojů (zvýšení o 56,38 %), které jsou levnější než dlouhodobé zdroje a většinou i než vlastní kapitál. Došlo také k velkému navýšení rezerv o 169,08 %, absolutně o 13 564 000,-Kč.

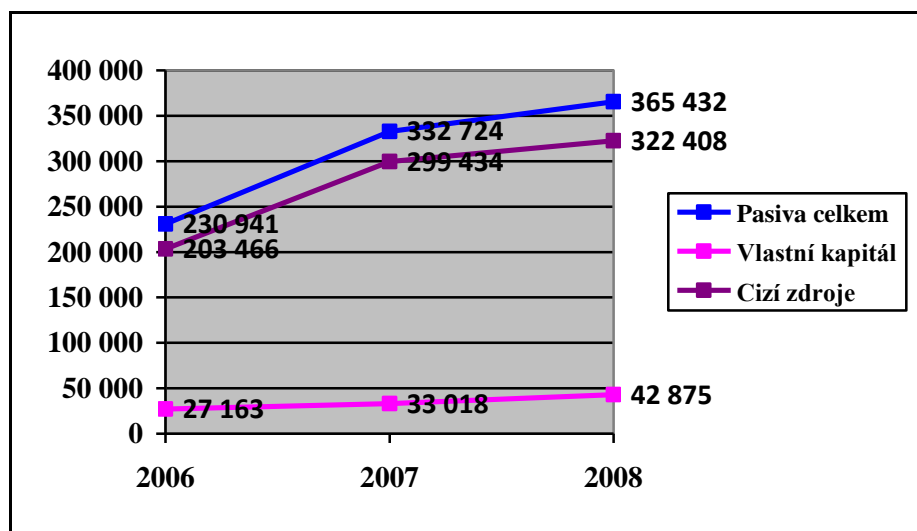
Analýza pasiv v letech 2007/2008 vykazuje pouze mírné navýšení bilanční sumy o 9,8 % (32 708 000,- Kč). Došlo ke zvýšení vlastního kapitálu o 29,9 %, absolutně o 9 857 000,- Kč. Změny kapitálu jsou spojeny především s růstem zisku. Cizí zdroje se zvýšily o 7,7 %, tj. 22 974 000,- Kč. Krátkodobé závazky se snížily o 2 %, absolutně o 4 445 000,- Kč, ale došlo k navýšení u dlouhodobých závazků o 1460,8 %, v absolutním vyjádření o 9 758 000,- Kč, jde především o závazky ke společníkům.

Tab. 3.2 Horizontální analýza pasiv

Položky rozvahy	Změna 2006/2007		Změna 2007/2006	
	v tis. Kč	v %	v tis. Kč	v %
PASIVA CELKEM	101 783	44,1	32 708	9,8
Vlastní kapitál	5 855	21,5	9 857	29,9
Základní kapitál	0	0	0	0
Rezervní fondy, nedělitelný fond	396	60,9	214	20,5
Výsledek hospodaření minulých let	7 591	65,1	5 643	28,4
Cizí zdroje	95 968	47,2	22 974	7,7
Rezervy	13 564	169,08	9 241	42,8
Dlouhodobé závazky	64	10,6	9 758	1460,8
Krátkodobé závazky	79 945	56,38	-4 445	-2,0
Bankovní úvěry a výpomoci	2 395	4,5	8 420	15,2
Časové rozlišení	-40	-12,8	-123	45,2

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 3.2 Horizontální analýza pasiv

Zdroj: Vlastní zpracování

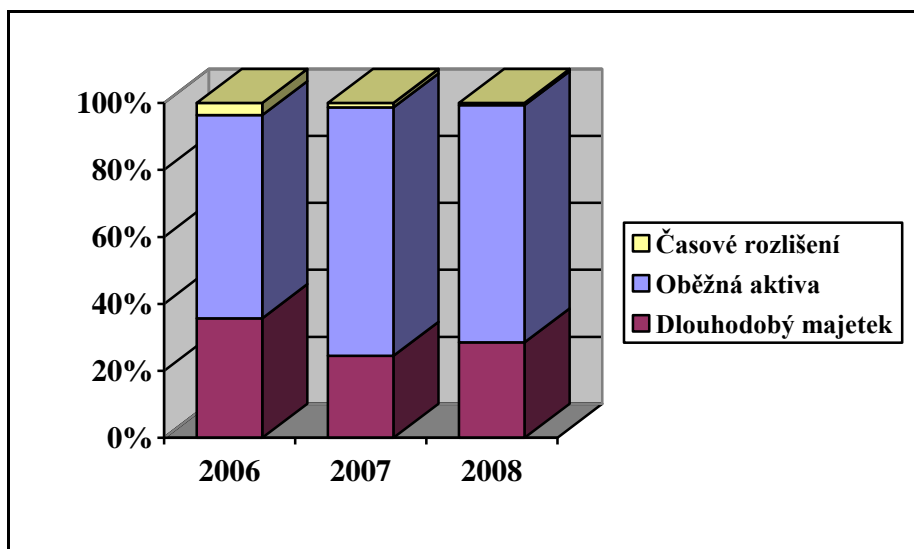
2. Vertikální analýza (procentní analýzy komponent)

U vertikální analýzy rozvahy se jednotlivé položky vztahují k celkové bilanční sumě. Odrážejí, z kolika procent se podílejí na celkové sumě. Stejně jako u horizontální analýzy je výpočet zaměřen nejdříve na stranu aktiv a poté na stranu pasiv. Detailní výpočet vertikální analýzy celkové rozvahy je v příloze č. 7.

a) Struktura aktiv

Na grafu struktury celkových aktiv 3.3 můžeme pozorovat, jak se na struktuře celkových aktiv podílí ve velké míře oběžná aktiva, která mají rostoucí trend a pohybují se v rozmezí od 60,7 % až do 70,9 %. Dlouhodobý majetek představuje více jak čtvrtinový podíl na celkových aktivech. V roce 2006 je hodnota 35,7 %, ale v roce 2007 došlo k jeho poklesu na 24,5 %, v následujícím roce 2008 se jeho hodnota opět zvýšila na 28,5 %. Hodnoty u časového rozlišení mírně klesají, ale oproti dlouhodobému majetku a oběžným aktivům jsou však tyto hodnoty zanedbatelné.

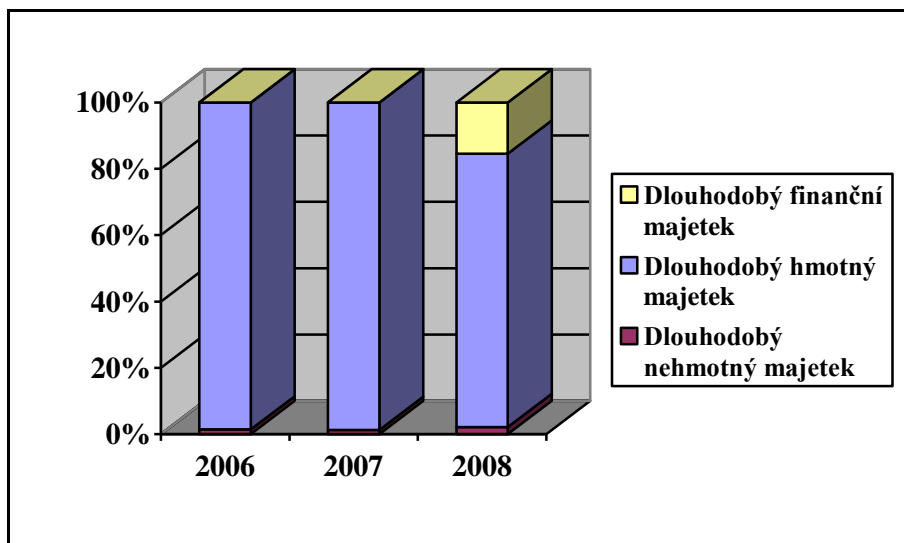
Graf 3.3 Struktura celkových aktiv

Zdroj: Vlastní zpracování

Na grafu 3.4 struktury dlouhodobého majetku můžeme pozorovat, jak zde převládá dlouhodobý hmotný majetek, jehož hodnoty klesají a pohybují se od 98,7 % do 82,3 %. V roce 2008 hodnota dlouhodobého majetku klesla ve prospěch dlouhodobého finančního majetku a mírně ovlivnila i růst dlouhodobého nehmotného majetku. Hodnoty dlouhodobého majetku mírně vzrůstají, ale jsou oproti ostatním hodnotám zanedbatelné. V roce 2006 a 2007 firma neeviduje žádný dlouhodobý finanční majetek. Poprvé se objevuje až v roce 2008 ve výši 15,6 %.

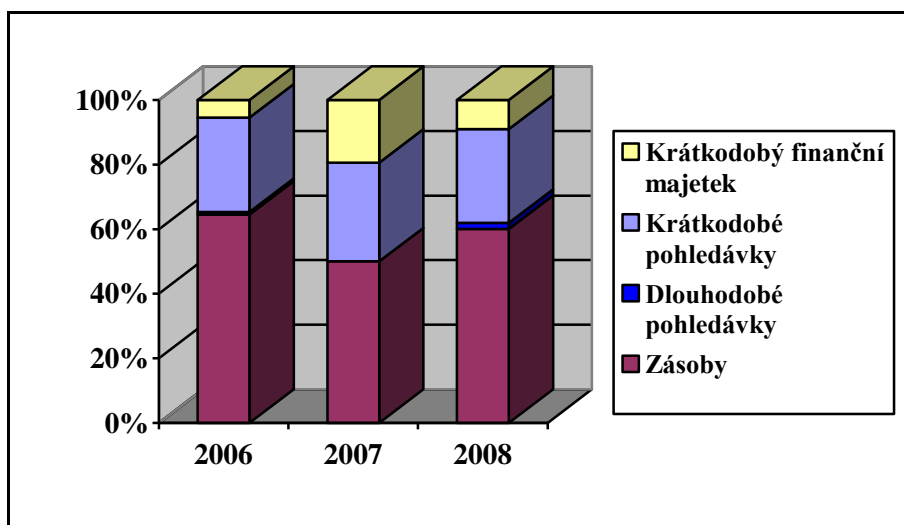
Graf 3.4 Struktura dlouhodobého majetku

Zdroj: Vlastní zpracování

Ve struktuře oběžného majetku v grafu 3.5 převládají zásoby. Můžeme zde pozorovat kolísavý trend jako u dlouhodobého majetku, nejvyšší hodnota v roce 2006 dosahuje 64,5 %. Na dalším místě jsou krátkodobé pohledávky, které ve všech letech mají hodnotu kolem 29 %. Krátkodobý finanční majetek má opačný trend jako zásoby. V roce 2007 je nejvyšší hodnota krátkodobého finančního majetku a to skoro 20 %. Nejnižší zastoupení ve struktuře oběžných aktiv mají dlouhodobé pohledávky. Hodnoty dlouhodobých pohledávek jsou zanedbatelné, v roce 2006 je to pouze 0,8 %, v roce 2007 se neobjevují a v roce 2008 dosahují 1,9 %.

Graf 3.5 Struktura oběžného majetku

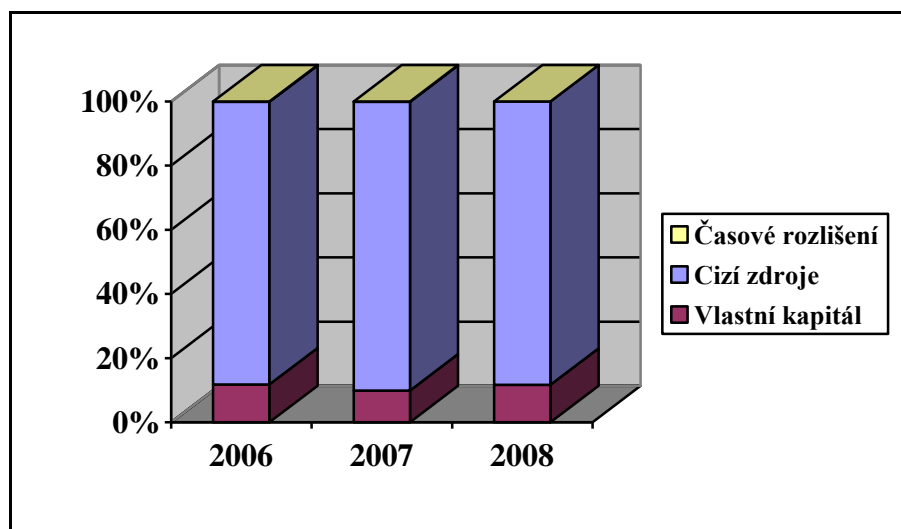

Zdroj: Vlastní zpracování

b) Struktura pasiv

Z následující struktury pasiv vyplývá, z jakých zdrojů jsou financována aktiva. Největší procento zaujímají cizí zdroje, které velmi mírně kolísají, ale ve všech sledovaných obdobích se pohybují od 88,1 % do skoro 90 %. Vlastní kapitál má stejný trend jako cizí zdroje, mírně kolísá. V roce 2006 činí 11,8 %, v roce 2007 pak mírně klesne na 9,9 % a v roce 2008 je jeho hodnota 11,7 %. Časové rozlišení v žádném ze sledovaného období nedosahuje ani 1 %.

Graf 3.6 Struktura pasiv

Zdroj: Vlastní zpracování

Z tabulky 3.3 lze vyčíst, že základní kapitál má ve sledovaném období klesající tendenci od 23,3 % až po 14,7 %. Výsledek hospodaření má kolísavý trend, nejdříve v roce 2007 dojde k poklesu a v roce 2008 k růstu.

Ve struktuře cizích zdrojů převládají krátkodobé závazky, které mají také kolísavý trend. V roce 2007 došlo k nárůstu na 74,1 % a v následujícím roce 2008 došlo k poklesu na 67,4 %. Na druhém místě jsou cizí zdroje ovlivněny bankovními úvěry, v roce 2006 je jejich podíl nejvyšší a to 26,1 %. V dalším roce došlo k poklesu na 18,5 % a poté opět k nárůstu.

Tab. 3.3 Podíly jednotlivých položek vlastních a cizích zdrojů

Položky rozvahy	Podíly v %		
	2006	2007	2008
VLASTNÍ ZDROJE	100,0	100,0	100,0
Základní kapitál	23,3	19,1	14,7
Rezervní fondy, nedělitelný fond	2,4	3,2	2,9
Výsledek hospodaření minulých let	45,1	60,1	59,4
Výsledek hospodaření běžného účetního období	29,2	17,6	23,0
CIZÍ ZDROJE	100,0	100,0	100,0
Rezervy	3,9	7,2	9,6
Dlouhodobé závazky	0,3	0,2	3,2
Krátkodobé závazky	69,7	74,1	67,4
Bankovní úvěry a výpomoci	26,1	18,5	19,8

Zdroj: Vlastní zpracování

3.2.2 Analýza rozdílových a tokových ukazatelů

1. Analýza čistého pracovního kapitálu

Ukazatel čistého pracovního kapitálu je nejčastěji používaným rozdílovým ukazatelem. Čistý pracovní kapitál představuje vztah mezi oběžnými aktivy a krátkodobými závazky, velmi úzce souvisí také s likviditou. Vytváří tzv. finanční polštář pro případné výkyvy ve financování, kdy financováním oběžného majetku dlouhodobými zdroji si firma zajišťuje dostatečnou likviditu. Výpočet ČPK je v příloze č. 12.

Z tabulky 3.4 vyplývá, že v roce 2006 je hodnota ČPK záporná, tudíž firma nebyla dostatečně likvidní (nebyla schopna uhradit své závazky). V následujících dvou letech je tzv. finanční polštář rostoucí a dostatečně velký na úhradu závazků společnosti.

Tab. 3.4 Analýza ČPK

Ukazatel	Vzorec	Rok		
		2006	2007	2008
Čistý pracovní kapitál	2.1	-1 701	25 209	41 750

Zdroj: Vlastní zpracování

3.2.3 Analýza poměrových ukazatelů

V této části diplomové práce bude zhodnoceno finanční zdraví podniků na základě výpočtů jednotlivých poměrových ukazatelů rentability, aktivity, likvidity a zadluženosti. Tyto skupiny ukazatelů umožňují rychlý obraz o základních finančních charakteristikách firmy. Můžeme je označit jako určité síto, které zachytí oblasti vyžadující hlubší analýzu. Umožňují také mezipodnikové srovnávání, proto finanční situace firmy MERKO CZ a.s. bude porovnána s největším konkurentem, firmou SCHWING Stetter, s.r.o. Analýza bude provedena na základě finančních výkazů jednotlivých společností v letech 2006 - 2008. Výkazy firmy MERKO CZ, a.s. jsou součástí přílohy č. 4 a 5, výkazy společnosti SCHWING Stetter, Ostrava, s.r.o. jsou v příloze č. 8 a 9.

I. Analýza rentability

Rentabilita, resp. výnosnost vloženého kapitálu je měřítkem schopnosti podniku vytvářet nové zdroje, dosahovat zisku použitím investovaného kapitálu. Ukazatele rentability patří mezi nejsledovanější ukazatele. V tabulce 3.5 jsou výsledky jednotlivých ukazatelů rentability u obou porovnávaných podniků. Detailní výpočty ukazatelů rentability jsou součástí přílohy č. 12 a graficky v příloze č. 13.

Tab. 3.5 Výsledky ukazatelů rentability

Ukazatel	Vzorec	MERKO CZ a.s.			SCHWING Stetter, s.r.o		
		2006	2007	2008	2006	2007	2008
Rentabilita aktiv ROA	2.2	5,7 %	3,4 %	4,5 %	8,0 %	6,0 %	3,4 %
Rentabilita kapitálu ROE	2.3	29 %	18 %	23 %	29 %	21 %	12 %
Rentabilita tržeb	2.4	2 %	1,3 %	1,5 %	2,1 %	1,9 %	1,3 %

Zdroj: Vlastní zpracování

a) Rentabilita aktiv

Ukazatel rentability aktiv u obou společností dosahuje příznivých hodnot. V roce 2007 došlo u obou porovnávaných společností k poklesu hodnoty, což může být spojeno s klesající hodnotou rentability tržeb. U společnosti MERKO CZ a.s. je možné pozorovat v následujícím

roce 2008 opět nárůst, kdežto u firmy SCHWING Stetter, s.r.o. došlo opět k poklesu. Tato hodnota je ovlivněna snížením EBITu.

b) Rentabilita kapitálu

Rentabilita vlastního kapitálu vyjadřuje, jak podnik zhodnocuje vlastní zdroje vložené do podnikání. O tento údaj se zajímají především společníci, akcionáři, ale také investoři. Hodnota tohoto ukazatele by měla být větší než 0,08.

V roce 2006 mají obě společnosti stejnou hodnotu 29 %. V následujícím roce 2007 dochází k poklesu hodnot obou firem. Příčinou je nízký růst čistého zisku. U společnosti MERKO CZ, a. s. v roce 2008 dojde opět k růstu hodnoty. Vlastníkům začaly jejich investice přinášet opět vyšší výnos. U SCHWING Stetteru, s.r.o. dochází v roce 2008 ještě k většímu poklesu než v předchozím roce.

Výnosnost vlastního kapitálu ROE by měla být vyšší než výnosnost aktiv ROA. Když je tato podmínka splněna, tak podnik dokáže dostatečně zhodnotit vlastní kapitál, který je vložen vlastníky podniku. U obou porovnávaných společností je tato podmínka splněna.

c) Rentabilita tržeb

Rentabilita tržeb charakterizuje procentní podíl na tržbách. Hodnoty u obou podniků jsou srovnatelné a nízké. Tak jako v předchozích ukazatelích u firmy MERKO CZ a.s. dochází v roce 2007 k poklesu a v následujícím roce k nepatrnému růstu o 0,2 %. U SCHWING Stetteru, s.r.o. dochází v následujících dvou letech k poklesu. Pokles hodnot je způsobený poklesem čistého zisku.

II. Analýza aktivity

Tyto ukazatele vyjadřují, jak management podniku úspěšně využívá aktiva. Tento ukazatel je možné vyjádřit dobou nebo rychlostí obratu. V následující tabulce 3.6 jsou výsledky ukazatelů aktivity. Výpočty ukazatelů aktivity jsou v příloze č. 12 a graficky znázorněny v příloze č. 13.

Tab. 3.6 Výpočet ukazatelů aktivity

Ukazatel	Vzorec	MERKO CZ a.s.			SCHWING Stetter, s.r.o		
		2006	2007	2008	2006	2007	2008
Obrat celkových aktiv	2.5	1,65	1,39	1,75	2,75	2,32	1,82
Obrat zásob	2.6	4,22	3,75	4,09	6,18	4,44	4,15
Doba obratu zásob	2.7	85,3	95,9	87,8	58,3	81,1	86,8
Doba obratu pohledávek	2.8	39,8	58,6	45,3	29,7	36,7	35,4
Doba obratu závazků	2.9	134,4	172,8	128,6	102,5	120,9	156,6

Zdroj: Vlastní zpracování

a) Obrat celkových aktiv

Obrat celkových aktiv vyjadřuje, kolikrát se celková aktiva promítnou v celkových tržbách. Čím jsou hodnoty ukazatele vyšší, tím je lépe využíván majetek podniku. Hodnota obratu aktiv by se měla pohybovat na úrovni 1.

Obě porovnávané společnosti toto pravidlo splňují. U firmy MERKO CZ a.s. v roce 2007 obrat klesá, je to způsobeno nepřiměřeným růstem aktiv k vysokému růstu tržeb, konkrétně krátkodobými pohledávkami a finančním majetkem. U společnosti SCHWING Stetter, s.r.o. jsou hodnoty ukazatelů celkových aktiv klesající, ale v průměru o 1 % vyšší než u MERKA CZ, a.s.

b) Obrat zásob

U ukazatele obratu zásob se hodnotí jeho rostoucí tendence v čase. Ve sledovaném období u obou firem hodnota rostla pouze jednou v roce 2008 na 4,09 % u firmy MERKO CZ a.s. Jinak docházelo k poklesu této hodnoty i u společnosti SCHWING Stetter, s.r.o. Snížení zásob naopak vedlo k nárůstu obrátkovosti zásob.

c) Doba obratu zásob

Doba obratu zásob vyjadřuje počet dní, kdy jsou zásoby vázány v podniku do jejich spotřeby. Firmy by měly udržovat stav zásob na optimální úrovni, protože jsou v nich vázány finanční zdroje. Zásoby vyvolávají vyšší náklady na skladování, tudíž by doba obratu zásob měla být co nejkratší.

U společnosti MERKO CZ, a.s. je nejkratší doba v roce 2006 okolo 85 dnů, v dalším roce dojde k nárůstu, ale potom hodnota opět klesne. Ve firmě SCHWING Stetter, s.r.o. je nejkratší doba také v roce 2006 okolo 58 dnů, což je výrazně lepší hodnota oproti MERKU CZ, a.s., ale v dalších letech dochází k výraznému nárůstu. V roce 2008 na 86 dní, což je srovnatelná hodnota jako ve stejném roce u MERKA CZ, a.s.

d) Doba obratu pohledávek

Doba obratu pohledávek určuje počet dnů, kdy jsou firmě odběratelé dlužní. Po tuto dobu čeká firma na platby za poskytnuté a provedené služby, vyrobené výrobky či zboží. Cílem firmy je, aby doba splatnosti faktur byl co nejnižší.

U firmy MERKO CZ, a.s. je doba obratu pohledávek nejnižší v roce 2006 a to kolem 40 dnů. V dalším roce hodnota stoupne až na 59 dní, ale v roce 2008 opět klesá. Společnost SCHWING Stetter, s.r.o. je na tom trochu lépe. Nejnižší doba obratu je v roce 2006 kolem 30 dnů, v dalších dvou letech je doba obratu pohledávek přibližně stejná, kolem 36 dní.

e) Doba obratu závazků

Doba obratu závazků vyjadřuje, kolik dní podniku trvá, než zaplatí své závazky dodavatelům. Tento ukazatel úzce souvisí s předchozím ukazatelem, protože doba obratu závazků by měla být delší než doba obratu pohledávek. Nebude tak narušena finanční rovnováha společnosti.

Tato podmínka je u obou firem splněna. U firmy MERKO CZ a.s. vidíme stejný trend jako v předchozím ukazateli. Nejdříve dojde k nárůstu hodnoty a poté k poklesu. Nejnižší hodnota je v roce 2008 kolem 129 dní. U SCHWING Stetteru, s.r.o. dochází ve všech letech k nárůstu hodnot, nejnižší je v roce 2006 kolem 103 dní. V průměru všech tří let má lepší platební morálku firma SCHWING Stetter, s.r.o.

V porovnání s obchodním úvěrem, které firmy poskytují svým odběratelům, lze vidět, že jsou ve výhodě, protože poskytují obchodní úvěr za nižší počet dní, než samy čerpají provozní (dodavatelský) úvěr od svých odběratelů za vyšší počet dní.

III. Analýza likvidity

Likvidita je schopnost podniku dostát svým závazkům, získat dostatek prostředků na provedení potřebných plateb. Trvalá platební schopnost je důležitou podmínkou existence podniku. Likvidita závisí na tom, jak rychle je podnik schopný inkasovat své pohledávky, jestli má prodejné výrobky, jestli je v případě potřeby schopný prodat své zásoby. V tabulce 3.7 je vývoj jednotlivých ukazatelů. Detailní výpočty ukazatelů jsou součástí přílohy č. 12 a grafické zpracování je v příloze č. 13.

Tab. 3.7 Výpočet ukazatelů likvidity

Ukazatel	Vzorec	MERKO CZ a.s.			SCHWING Stetter, s.r.o		
		2006	2007	2008	2006	2007	2008
Celková (běžná) likvidita	2.10	0,98	1,11	1,19	1,22	1,22	1,19
Pohotová likvidita	2.11	0,35	0,56	0,48	0,65	0,55	0,64
Okamžitá likvidita	2.12	0,05	0,22	0,11	0,36	0,24	0,41

Zdroj: Vlastní zpracování

a) Celková (běžná) likvidita

Celková likvidita vyjadřuje, jak podnik pokrývá své závazky oběžnými aktivy. Ukazatel je měřítkem budoucí solventnosti podniku. Hodnota ukazatele by měly být vyšší než 1,5.

Ani jeden z podniků této podmínce nevyhovuje. U firmy MERKO CZ, a.s. ukazatel běžné likvidity rostl. V roce 2006 byla hodnota tohoto ukazatele 0,98 a v roce 2008 1,19, což je nejvyšší hodnota za porovnávané tři roky. Konkurenční podnik SCHWING Stetter, s.r.o. má ve všech letech vyšší výsledky, ale také ani v jednom roce nesplňuje danou podmínku. Oba podniky vykazují v posledním sledovaném roce 2008 stejnou hodnotu celkové likvidity a to 1,19.

Nelze říci, jestli je ukazatel dobrý nebo není, závisí totiž na struktuře oběžných aktiv, na likvidnosti oběžných aktiv, ale také na typu odvětví. Majetek každého podniku je jinak likvidní. Nejlikvidnější jsou peníze v hotovosti, na bankovních účtech a nejméně likvidní jsou zásoby.

b) Pohotová likvidita

Ukazatel pohotové likvidity má větší vypovídající schopnost než předchozí ukazatel, protože vylučuje z oběžného majetku méně likvidní aktiva a to zásoby. Za optimální hodnoty tohoto ukazatele se považuje rozmezí 1,0 až 1,5.

Z tabulky je zřejmé, že ani jedna firma této optimální hodnoty nedosahuje. Obě firmy mají velmi vysoké zásoby, které jsou vázány v oběžném majetku. Firmy by měly rozprodat část svých zásob, aby byly schopné splatit své krátkodobé závazky.

c) Okamžitá likvidita

Okamžitá likvidita udává, jak je společnost schopna uhradit právě splatné závazky. Likvidita je zajištěna při hodnotě alespoň 0,2.

V roce 2006 a 2008 u firmy MERKO CZ, a.s. není tato hodnota splněna, firma tedy vyjadřuje nižší schopnost krýt své závazky. Důvodem je nízký stav peněz v hotovosti a na bankovních účtech společnosti. Pouze v roce 2007 je podmínka splněna a to hodnotou 0,22. U konkurenční společnosti je ve všech třech obdobích hodnota vyšší jak 0,2, takže firma je schopna uhradit své závazky.

IV. Analýza zadluženosti

Skupina těchto ukazatelů sleduje, jak podnik k financování svých aktiv používá cizí zdroje. I vysoká zadluženost nemusí být ještě negativní charakteristikou firmy. Ve firmě, která dobře funguje, může finanční zadluženost přispívat k rentabilitě vlastního kapitálu. Výpočet ukazatelů je zobrazen v tabulce 3.8. Detailní výpočty jsou součástí přílohy č. 12 a graficky znázorněny v příloze č. 13.

Tab. 3.8 Výpočet ukazatelů zadluženosti

Ukazatel	Vzorec	MERKO CZ a.s.			SCHWING Stetter, s.r.o		
		2006	2007	2008	2006	2007	2008
Celková zadluženost	2.13	0,88	0,90	0,88	0,79	0,78	0,80
Zadluženost vlastního kapitálu	2.14	7,49	9,07	7,52	3,73	3,70	4,14
Úrokové krytí	2.15	4,7	3,31	4,34	0	0	0
Úrokové zatížení	2.16	21 %	30 %	23 %	0	0	0

Zdroj: Vlastní zpracování

a) Celková zadluženost

Celková zadluženost vyjadřuje, do jaké míry se věřitelé podílí na celkovém majetku firmy. Věřitelé vyžadují, aby tato hodnota byla co nejnižší. Optimální hodnota celkové zadluženosti by neměla převyšovat 0,5.

Z tabulky 3.8 vyplývá, že ani u jedné z firem není splněna optimální hodnota. U konkurenční firmy SCHWING Stetter, s.r.o. jsou hodnoty o něco nižší, protože firma nemusí k financování používat dluhy či půjčky.

b) Zadluženost vlastního kapitálu

Zadluženost vlastního kapitálu, která je pro firmu přijatelná závisí na fázi vývoje firmy a na postoji vlastníků firmy k riziku. U stabilních společností se tento ukazatel pohybuje v rozmezí 80 - 120 %.

U obou podniků se hodnoty pohybují nad 120 %. U firmy SCHWING Stetter, s.r.o. jsou hodnoty nižší, důvodem je, že firma nemá žádné úvěry od bank a má proto i nižší cizí zdroje skoro o polovinu oproti firmě MERKO CZ, a.s.

c) Úrokové krytí

Tento ukazatel vypovídá o tom, kolikrát zisk převyšuje placené úroky. Čím je krytí úroků vyšší, tím je situace v podniku příznivější. Výhodná hodnota úrokového krytí je vyšší jak 1. Pokud by hodnota byla rovna 1, tak by to znamenalo, že na zaplacení úroků je třeba celého zisku a tím pádem by na akcionáře nic nezbylo.

U společnosti MERKO CZ, a.s. má tento ukazatel kolísavou tendenci, ale ve všech sledovaných třech letech splňuje danou podmínku, což akcionářům a věřitelům zaručuje schopnost firmy splácet své závazky z úroků. Konkurenční společnost SCHWING Stetter, s.r.o. nevykazuje žádnou hodnotu v tabulce, protože nemá žádné nákladové úroky.

d) Úrokové zatížení

Úrokové zatížení zjistíme opačným poměrem úrokového krytí. Aby se firmy nedostala do těžkostí, tak by hodnota úrokového zatížení měla být pod 100 %, která byla splněna.

U firmy MERKO CZ, a.s. došlo nejdříve k poklesu, ale v roce 2008 opět k růstu hodnoty. Ve všech třech letech je hodnota nízká, takže si firma může dovolit vyšší podíl cizích zdrojů. U konkurenční společnosti nemáme opět žádné hodnoty, ze stejného důvodu jako v předcházejícím ukazateli.

3.2.4 Analýza bonitních a bankrotních modelů

Pro investory je velmi důležitá informace o finančním zdraví podniku. Je pro ně vodítkem při zvažování rizika investice. Jsou metody, které hodnotí bonitu firem a jejich výsledky pak využívají např. bankovní instituce při rozhodování o rizikovosti úvěru.

V této kapitole bude vyhodnocen Kralickův rychlý test a index důvěryhodnosti IN01. Oba tyto testy nám zobrazí finanční zdraví podniku v jednom čísle. Podrobný výpočet je v příloze č. 12.

1. Kralickův rychlý test

V tabulce 3.9 je zobrazen výpočet ukazatelů Kralickova rychlého testu. Z tabulky je patrné, že průměr hodnocení u obou firem je velice podobný. U obou firem je průměr ovlivněn rentabilitou celkového kapitálu, kdy je hodnota tohoto ukazatele 4, kromě roku 2006 u firmy SCHWING Stetter, s.r.o. Z celkového hodnocení lze firmy označit jako dobré, s mírnými problémy v oblasti finančního hospodaření podniků. Z toho vyplývá, že je lepší se opírat o celkovou finanční analýzu podniků než pouze o rychlé hodnocení na základě souhrnných indexů.

Tab. 3.9 Výpočet ukazatelů rychlého testu v bodovém ohodnocení

Body	Vzorec	MERKO CZ a.s.			SCHWING Stetter, s.r.o		
		2006	2007	2008	2006	2007	2008
Kvóta vlastního kapitálu	2.17	3	3	3	2	2	3
Doba splácení dluhu z CF	2.18	3	3	3	3	4	4
Cash flow v % tržeb	2.19	4	3	4	4	4	4
Rentabilita celkového kapitálu ROA	2.20	4	4	4	3	4	4
Průměr		3,5	3,25	3,5	3,0	3,5	3,75

Zdroj: Vlastní zpracování

2. Index důvěryhodnosti IN01

Vypočtené hodnoty z tabulky 3.10 jsou u obou společností v rozmezí 0,75 až 1,77, tzn., že se oba srovnávané podniky ve všech třech letech nacházejí v tzv. šedé zóně. Nejsou bankrotující, ale zároveň netvoří ani hodnotu. Detailní výpočet je v příloze č. 12.

Tab. 3.10 Výpočet IN 01

Ukazatel	Vzorec	MERKO CZ a.s.			SCHWING Stetter, s.r.o		
		2006	2007	2008	2006	2007	2008
Index IN	2.21	0,99	0,79	0,94	1,17	1,01	0,79

Zdroj: Vlastní zpracování

3.3 Porovnání firem pomocí vybraných nefinančních charakteristik

V této části jsou oba podniky porovnány pomocí vybraných nefinančních charakteristik viz tabulka 3.11, aby bylo porovnání obou podniků komplexnější. Tento 5. krok nazvaný Zhodnocení finančního zdraví vychází z grafického schématu v teoretické části z podkapitoly 2.4.

Tab. 3.11 Porovnání nefinančních charakteristik

Vybrané charakteristiky	MERKO CZ, a.s.	SCHWING Stetter, s.r.o.
Rok založení	1991	1993
Právní forma	a. s.	s. r. o.
Počet zaměstnanců	180	24
Vlastník	Ing. Libor Koudela	Obchodní společnost Schwing GmbH, Německo
Export	ANO - Slovensko, Polsko, Balkán, Rusko	NE – je to dáno organizační strukturou firmy
Dceřinné společnosti	ANO – Slovensko, Chorvatsko, Polsko	NE
Produkty a služby	Betonárny – horizontální, věžové, mobilní, atypické, Speciální mísírny, Míchačky betonu, Stavební činnost – opravy bytových fondů, středních staveb a průmyslových objektů,	Betonárny – horizontální, věžové, mobilní, kompaktní, Autodomíchače, Čerpadla betonových směsí, Autočerpadla

Zdroj: Výroční zprávy podniků 2008

- 1. Rok založení podniků** charakterizuje, jak dlouho jsou obě společnosti na trhu. Firma Schwing byla založena již v roce 1934 v Německu. Na trh v Československé republice vstoupila již v roce 1967 a v roce 1993 vznikla společnost SCHWING Stetter Ostrava, s.r.o., která převzala činnost předchozího Československého zastoupení.
- 2. Právní forma podnikání** je u obou firem odlišná, ale firma MERKO CZ, a.s. byla až do roku 1997 také společností s ručením omezeným, až po té se transformovala na akciovou společnost.

3. U **počtu zaměstnanců** lze pozorovat značný rozdíl. Firma MERKO CZ, a.s. má vysoký počet zaměstnanců. Je to dáno tím, že v podniku je většina produktů vyráběna a kompletována (k některým činnostem jsou využívány služby subdodavatelů), kdežto konkurenční firma SCHWING Stetter, s.r.o. má v Ostravě pouze servisní a montážní středisko. Všechny produkty jsou zde dováženy z Německa, kde se vyrábějí.
4. Podle **vlastníků** je zřejmé, že firma MERKO CZ, a.s. má jediného českého majitele oproti společnosti SCHWING Stetter Ostrava, s.r.o., který je vlastněn německým majitelem a tudíž je jednou z mnoha dceřiných společností tohoto velkého koncernu SCHWING, které má zastoupení na všech kontinentech.
5. Podle širší **exportu** lze pozorovat, do kolika zahraničních zemí firmy vyváží své produkty. Pokud firma využívá exportu do zahraničních zemí, má vyšší možnost navýšit svůj zisk a být úspěšnější na trhu. V tomto kritériu jasně vítězí firma MERKO CZ, a.s., která ve jmenovaných zemích zatím kromě Ruska má i své dceřinné společnosti.
6. Jak již bylo zmíněno v předchozím bodě, tak firma MERKO CZ, a.s. má **dceřinné společnosti**, prostřednictvím kterých zajišťuje svým zahraničním partnerům montážní a servisní střediska.
7. Poslední porovnávaná charakteristika představuje produkty obou společností. Obě společnosti se zabývají technologiemi pro výrobu betonáren. Firma SCHWING Stetter Ostrava, a.s. si navíc vydobyla autodomíchávači pevné místo na trhu a stala se vzorem pro ostatní firmy. Firma MERKO CZ, a.s. kromě výroby betonáren se zabývá také stavební činností v podobě rekonstrukcí objektů.

3.4 Zhodnocení výsledků srovnávaných podniků

V kapitole 3.2, na základě účetních výkazů obou porovnávaných podniků z let 2006 – 2008 byly vypočteny a interpretovány finanční ukazatele, které zhodnocují finanční zdraví podniku. Zhodnocení a porovnání výsledků u obou konkurentů bude vycházet z podkapitoly 2.4 v teoretické části. Jde o krok č. 5 pojmenovaný Zhodnocení finančního zdraví.

Z hlediska analýzy rentability lze usoudit, že obě společnosti jsou rentabilní. Společnost SCHWING Stetter Ostrava, s.r.o. má o něco lepší výsledky ve sledovaném období, ale jejich hodnota klesá. U konkurenční firmy MERKO CZ, a.s. hodnota v roce 2007 také poklesne, ale v následujícím roce lze pozorovat kladný růst hodnot, které jsou větší oproti konkurenci. Všechny ukazatele rentability dosahují příznivých hodnot.

Ukazatelé aktivity řeší problematiku řízení aktiv. Obrat celkových aktiv dosahuje velmi dobrých hodnot, dá se z toho usoudit, že oba podniky efektivně využívají svůj majetek. Hodnota doby obratu zásob by měla být co nejnižší, to platí v roce 2006 u společnosti SCHWING Stetter Ostrava, s.r.o., ale v dalších letech u obou společností jsou hodnoty vyšší a srovnatelné. Z doby obratu pohledávek a z doby obratu závazků vyplývá, že podnik splácí své závazky vůči dodavatelům v delší době, než dostanou od odběratelů za své pohledávky zaplacené.

Hodnoty ukazatelů likvidity u obou společností v některých případech nesplňují danou podmínku. U celkové likvidity ani jeden z podniků nedosahuje doporučených hodnot. U firmy MERKO CZ, a.s. hodnoty celkové likvidity ve sledovaném období rostou, i když nesplňují určenou hranici. Zlepšení likvidity bylo dosaženo změnou časové struktury cizích zdrojů z popudu banky. Jednalo se o refinancování pořízení technologie lakovny střednědobým investičním úvěrem. Nižší úroveň likvidity odráží fakt, že velká část strojového a vozového parku byla financována z krátkodobých zdrojů.

U analýzy zadluženosti vidíme, jak velký je rozdíl u obou podniků. Pouze u ukazatele celkové zadluženosti se hodnoty u obou podniků pohybují na srovnatelné úrovni. U ostatních ukazatelů jsou výsledné hodnoty lepší u firmy SCHWING Stetter Ostrava, s.r.o., což je způsobeno tím, že firma nemusí k financování používat úvěry od bankovních institucí. Tato společnost je totiž vlastněna společností SCHWING GmbH v Německu, která zajišťuje její financování. U ukazatele úrokového krytí firma MERKO CZ, a.s. splňuje stanovené podmínky a tudíž je firma schopna splácet své závazky z úroků.

V Kralickově rychlém testu mají obě společnosti velmi podobné hodnoty, ale konkurenční SCHWING Stetter, s.r.o. dosahuje o něco lepších hodnot. U Indexu IN01 jsou ve sledovaném období u SCHWING Stetteru, s.r.o. hodnoty lepší, ale oba podniky se nacházejí podle tohoto indexu v tzv. šedé zóně.

4. SHRNUÍ, NÁVRHY A DOPORUČENÍ

Z výsledků analýzy v předchozí kapitole je zřejmé, že obě společnosti se nacházejí v dobré finanční situaci. Ve sledovaném období let 2006 - 2008 se u obou společností situace rok od roku lepší, proto se obchodní partneři a zaměstnanci nemusejí obávat o další existenci obou podniků.

4.1 Shrnutí výsledků

Ve firmě MERKO CZ, a.s. je v letech 2006 a 2007 finanční situace o něco horší než u firmy SCHWING Stetter Ostrava, s.r.o. (měřeno velikostí zisku, který je v těchto letech u konkurenta vyšší), i když má MERKO CZ, a.s. mnohem větší podíl na trhu oproti svému konkurentovi. Rozdílná je struktura výnosů, které se u porovnávaných společností významně liší. SCHWING Stetter Ostrava, s.r.o. má několikanásobně vyšší tržby za prodej zboží, protože firma vyrábí své výrobky v Německu a poté je distribuuje do svých dceřiných společností (po celém světě), ale také do Ostravy, kde je SCHWING Stetter Ostrava, s.r.o. prodává.

Ale v roce 2008 je podle dosaženého zisku už lepší v MERKO CZ, a.s. Důvodem je to, že firma úspěšně vstoupila na nové trhy, především v Polsku a Rusku a kromě nárůstu tržeb zvýšila také svoji ziskovost. „Skoro polovina celého obrátu firmy je tvořena zakázkami, které jsou realizované v zahraničí“.²⁴ Díky tomu společnost získala ocenění, a to 3. místo v soutěži „Exportér roku 2009“ v kategorii „Nárůst exportu 2007-2008 v rámci středních exportérů. (100-500 mil. Kč)“.²⁵ Tato soutěž je vyhlašována Asociací pro podporu exportu a středním podnikatelským stavem pod záštitou Hospodářské komory České republiky. Firma získala také ocenění „Exportér roku 2008“ pro Moravskoslezský kraj i celou ČR.²⁶

²⁴ Výroční zpráva 2008 - MERKO CZ, a.s.

²⁵ EXPORTÉR ROKU, [online]. 2000 [cit. 2010-04-01]. *Výsledky soutěže Exportér roku 2009 „střední exportéři“*. Dostupné na WWW: < <http://www.exporterroku.com/historie/2009> >

²⁶ EXPORTÉR ROKU, [online]. 2000 [cit. 2010-04-01]. *Výsledky soutěže Exportér roku 2008 „střední exportéři“*. Dostupné na WWW: < <http://www.exporterroku.com/historie/2008> >

4.2 Návrhy a doporučení

Tato kapitola vychází z šestého kroku viz obr. 2.3 v teoretické části Postup při realizaci analýzy zhodnocení finančního zdraví. Budou zde navržena doporučení společnosti MERKO CZ, a.s.

Z hlediska ziskovosti vykazuje firma v letech 2006 a 2007 menší hodnoty oproti SCHWING Stetteru Ostrava, a.s. Vyskytují se zde jisté rezervy, ale vzhledem k tomu, že vlastník a management jsou jedna osoba, tak maximalizace účetního zisku nemusí být hlavním motivem. Důležité je, aby byla zachována finanční stabilita firmy a ziskovost taková, s kterou budou spokojeni především bankéři, protože společnost úzce spolupracuje s bankou. Prostřednictvím banky firma nabízí zahraničním odběratelům možnost financování přímo z České republiky. MERKO CZ, a.s. tak inkasuje prostředky za zboží ihned po dodání a nenese riziko nezaplacení ze strany odběratele.

Ukazatele zadluženosti vykazují horších hodnot oproti doporučeným optimálním hodnotám. Při pohledu na cizí zdroje je jejich struktura pro firmu MERKO CZ, a.s. výhodná, jelikož podstatnou část cizích zdrojů tvoří přijaté zálohy odběratelů. Firma tedy nemusí tolik využívat úvěrů u bank, ze kterých by musela platit úroky, zastavovat majetek, atd. Ke zlepšení hodnot zadluženosti by mohlo dojít navýšením vlastního kapitálu.

Firma MERKO CZ, a.s. by také měla být obezřetná, co se týče placení závazků vůči svým dodavatelům, jelikož jejich doba obratu dosahuje 130 dní. V praxi to znamená, že až za tuto dobu zaplatí za odebrané zboží. Jedná se již o poměrně dlouhou splatnost a obzvlášť v dnešní době, kdy je cash flow a existence některých podniků hodně napjatá, mohou se domáhat svých závazků nátlakovými insolventními návrhy (byli jsme toho svědky u velkých stavebních firem jako např. STRABAG a.s., HOCHTIEF CZ a.s, OHL ŽS, a.s., atd.), které kapitálově slabší společnosti nemusí ustát. Proto je třeba se svými dodavateli neustále komunikovat a případná rizika vyhodnocovat a řešit. Zkrácení platební podmínky může být rovněž využito pro získání skont za včasné platby a tudíž zvýšení ziskovosti firmy.

Jedním z kroků ke zkvalitnění struktury bilance může být doporučení, aby k financování dlouhodobých aktiv společnost více využívala střednědobé nástroje financování jako např. finanční leasing na vozový park, případně technologií (přihrnovače horizontální betonárny) tak, aby nebyly krátké zdroje dlouhodobě vázány v hmotném investičním majetku,

jelikož to negativně ovlivňuje cash flow. Odvážným doporučením by mohla být úvaha o akvizici jednoho ze svých dvorních dodavatelů komponentů, v tomto případě je nutné myslet na cenu takovéto akvizice.

Jedním z doporučení může být také využití dotace na výzkum a vývoj, např. ke zkvalitnění a zdokonalení programového vybavení a technické infrastruktury.

Pokud se firma v dalších letech bude orientovat na východní trhy Evropy, především na trh Ruska, tak by bylo dobré zřídit dceřinou společnost v Rusku, fungující na stejném modelu jako v Polsku a na Slovensku. Nově vytvořená společnost by tak lépe mohla hájit obchodní zájmy a také rovnou zabezpečovat montáž a servis na tomto trhu.

Firma MERKO CZ a.s. je bezesporu silnou společností s velmi kvalitním produktem a velmi silným postavením na trhu, která zcela jistě přestojí bez výraznějších potíží i období globálního zpomalení hospodářství.

Navržena doporučení firmě MERKO CZ, a.s.:

- navýšení vlastního kapitálu,
- využívat střednědobé nástroje financování (finanční leasing) = nefinancovat dlouhodobý majetek krátkodobými zdroji,
- akvizice s firmou, která dodává hlavní komponenty,
- využití dotace na výzkum a vývoj,
- zkrácení doby splatnosti závazků dodavatelům,
- komunikace s dodavateli, řešení a vyhodnocení rizik,
- zřízení dceřinné společnosti v Rusku.

5. ZÁVĚR

Finanční analýza představuje celkový rozbor finanční situace podniku a je neoddelitelnou součástí finančního řízení firmy. Zkoumá jednotlivé stránky hospodaření podniku a jeho vzájemné vztahy a vazby. Ukazatelé finanční analýzy vypovídají komplexně o finančním zdraví podniku. Zpracování finanční analýzy vyžaduje znalosti odborníků a je časově náročné. Na základě vypočtených výsledků by měli být odborníci schopni správně stanovit závěry, které se týkají financování podniků. Výsledné hodnoty je dobré porovnat s konkurenčními podniky nebo s odvětvím a zajistit tak kompletní posouzení podniku.

Cílem této diplomové práce bylo zhodnotit finanční zdraví u stavebního podniku. Vyhodnotit finanční situaci firmy MERKO CZ, a.s. pomocí horizontální a vertikální analýzy, následně využít výsledné hodnoty poměrových ukazatelů k aplikaci metody benchmarkingu ke srovnání s největším konkurenčním podnikem v oblasti betonáren a navrhnout opatření pro budoucí dobré fungování společnosti.

Po teoretickém vymezení základních pojmů vztahujících se k finančnímu zdraví následuje charakteristika firmy MERKO CZ, a.s. s následnou horizontální a vertikální analýzou. Současně je věnována pozornost analýze poměrových ukazatelů a některým bonitním a bankrotním modelům. Pomocí těchto ukazatelů byla firma MERKO CZ, a.s. porovnána s využitím metody benchmarkingu s konkurenční firmou SCHWING Stetter Ostrava, s.r.o. Dále bylo provedeno zhodnocení jak podle finančních, tak nefinančních kritérií a navržena doporučení. Pro zhodnocení finančního zdraví byla použita data z výročních zpráv obou společností z let 2006 - 2008.

Z provedené finanční analýzy vyplynulo, že obě porovnávané společnosti dosahují dobrých výsledků. I přesto, že společnost MERKO CZ, a.s. má větší podíl na trhu, dosahuje v letech 2006 - 2007 menšího zisku než konkurenční firma SCHWING Stetter Ostrava, s.r.o. Je to dáno strukturou výnosů, které se u obou společností liší. SCHWING Stetter Ostrava, s.r.o. má mnohonásobně vyšší tržby za prodej zboží, protože firma své produkty vyrábí v Německu a prostřednictvím svých poboček (dceřiných společností) je prodává. Tím, že MERKO CZ, a.s. vstoupilo v roce 2008 na trhy Východní Evropy, především v Polsku a Rusku, tak dosáhlo vyšší přidané hodnoty a vyššího zisku než SCHWING Stetter Ostrava, s.r.o.

Zároveň nejenom dobré finanční výsledky jsou základem dlouhodobého rozvoje podniku, ale rovněž strategická rozhodnutí managementu. V dnešní době, kdy vrcholí ekonomická krize, je pro firmu existenčně důležité, aby zajistila především zakázkovou náplň a tedy samotný chod podniku a nebyla konfrontována s problémy typu propouštění zaměstnanců, snižování úvěrových rámců bankami, apod. Velice dobrým strategickým rozhodnutím manažerů firmy MERKO CZ, a.s. byl vstup na trhy Východní Evropy, kde bude nutný rozvoj infrastruktury (cesty, dálnice, železnice) a tudíž potřeba využití produktů portfolia společnosti.

Věřím, že diplomová práce bude přínosem pro společnost MERKO CZ, a.s., nejen tím, že získá ucelený pohled na své finanční zdraví, ale zároveň poukáže na přednosti a slabiny největšího konkurenta. Vedení společnosti ochotně poskytlo firemní dokumenty a připravilo podmínky, aby bylo možno zhodnotit stávající finanční zdraví firmy a doporučit návrhy ke zlepšení.

SEZNAM LITERATURY

a) knihy

1. DLUHOŠOVÁ, D. *Finanční řízení a rozhodování podniku*, 2. vyd. Praha: EKOPRESS, 2008. 192 s. ISBN 978-80-86929-44-6.
2. HOLEČKOVÁ, J. *Finanční analýza firmy*. 1.vyd. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2008. 208 s. ISBN 978-80-7357-392-8.
3. HONUS, R. *Benchmarking ve veřejné správě*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2004. 82 s. ISBN 80-239-39-33-5.
4. KALOUDA, F. *Základy firemních financí*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. 140 s. ISBN 80-210-4106-4
5. KISLINGEROVÁ, E.; HNILICA, J. *Finanční analýza krok za krokem*. 2.vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 135 s. ISBN 978-80-7179-713-5.
6. NEJEZCHLEBA, M. *Jak sestavovat a číst finanční a hospodářské rozborů podniku*. 1. vyd. Ostrava: ASK, 1994. 68 s. ISBN 80-85798-17-4.
7. RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza – metody, ukazatele, využití v praxi*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2008. 120 s. ISBN 978-80-247-2481-2.
8. SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 1.vyd. Brno: Computer Press, 2009. 154 s. ISBN 978-80-251-1830-6.
9. SYNEK, M. *Manažerská ekonomika*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 1996, 456 s. ISBN 80-7169-211-5
10. SYNEK, M. a kol. *Podniková ekonomika*. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. 473 s. ISBN 80-7179-892-4.
11. VALACH, J. a kol. *Finanční řízení podniku*. 1. vyd. Praha: EKOPRESS, 1997. 247 s. ISBN 80-901991-6-X.
12. BLAHA, S. Z.; JINDŘICHOVSKÁ, I. *Jak posoudit finanční zdraví firmy*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2004. 127 s. ISBN 80-85603-62-4.
13. GRÜNWARD, R.; HOLEČKOVÁ, J. *Finanční analýza a plánování podniku*. 2. vyd. Praha: VŠE, 2001. 182 s. ISBN 80-7079-587-5.
14. KOVANICOVÁ, D.; KOVANIC, P. *Podklady skryté v účetnictví, díl I.*, 4. vyd. Praha: Polygon, 1997. 248 s. ISBN 80-85967-47-2.
15. MÁČE, M. *Finanční analýza obchodních a státních organizací: praktické příklady a využití*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2006. 155 s. ISBN 80-247-1558-9.

16. SEDLÁČEK, J. *Účetní data v rukou manažera – finanční analýza v řízení firmy*. 2.vyd. Praha: Computer Press, 2001. 232 s. ISBN 80-7226-562-8.
17. SŮVOVÁ, H. *Finanční analýza v řízení podniku, v bance a na počítači*. 1. vyd. Praha: Bankovní institut, a.s., 1999. 622 s. ISBN 80-7265-027-0.
18. BREALEY, R. A., MYERS, S. C. *Principles of Corporate Finance*. 7th edition, New York: McGraw-Hill Companies, 2003. 1071 s. ISBN 0-07-115144-3.

b) Internetové stránky

MERKO CZ, a.s. [online]. 2009 [cit. 2009-12-15]. *MERKO CZ, a.s. je betonářská firma*. Dostupné na WWW: <<http://www.merko.cz/>>

SCHWING Stetter Ostrava, s.r.o. [online]. 2009 [cit. 2009-12-16]. *SCHWING Stetter Ostrava, s.r.o. je betonářská firma*. Dostupné na WWW: <<http://www.schwing.cz/>>

Ministerstvo spravedlnosti, [online]. 2009 [cit. 2010-01-16]. *Výroční zprávy podniku SCHWING Stetter Ostrava, s.r.o.* Dostupné na WWW: <<http://www.justice.cz/xqw/xervlet/insl/getFile?listina.@slCis=800153973&listina.@rozliseni=pdf&listina.@klic=da08f8fdcdede5be1cf3ccc63ebc9be>>

VEGA, s.r.o. [online]. 2009 [cit. 2010-03-08]. *SCHWING Stetter Ostrava, s.r.o. představuje ucelený systém technologie betonu*. Dostupné na WWW: <<http://stavebni-technika.cz/clanky/schwing-stetter-ostrava-predstavuje-uceleny-system-technologie-betonu/>>

VEGA, s.r.o. [online]. 2009 [cit. 2010-03-08]. *MERKO CZ – zařízení pro výrobu betonu od A do Z*. Dostupné na WWW: <<http://stavebni-technika.cz/clanky/merko-cz-zarizeni-pro-vyrobu-betonu-od-a-do-z/>>

HAVIT, s.r.o. [online]. 1998-2010 [cit. 2010-03-08]. *Techniky a metody finanční analýzy*. Dostupné na WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/dane-ucetnictvi/techniky-a-metody-financni-analyzy/1000465/53421/>>

EXPORTÉR ROKU, [online]. 2000 [cit. 2010-04-01]. *Výsledky soutěže Exportér roku 2008 „střední exportéři“*. Dostupné na WWW: <<http://www.exporterroku.com/historie/2008>>

EXPORTÉR ROKU, [online]. 2000 [cit. 2010-04-01]. *Výsledky soutěže Exportér roku 2009 „střední exportéři“*. Dostupné na WWW: <<http://www.exporterroku.com/historie/2009>>

ČESKÁ SPOLEČNOST PRO JAKOST, [online]. 2002 [cit. 2010-04-01]. *Benchmarking – časté otázky*. Dostupné na WWW: <<http://www.benchmarking.cz/faq.asp>>

SEZNAM ZKRATEK

a. s.	akciová společnost
atd.	a tak dále
CF	cash flow
č.	číslo
ČPK	čistý pracovní kapitál
ČR	Česká republika
EBIT	zisk před zdaněním a úroky
GmbH	společnost s ručním omezeným (něm. Gesellschaft mit beschränkter Haftung)
Ing.	inženýr
k. s.	komanditní společnost
např.	například
obr.	obrázek
OMBI	iniciativa tajemníků v provincii Ontario (Kanada)
ROA	rentabilita aktiv
ROE	rentabilita vlastního kapitálu
ROS	rentabilita tržeb
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
str.	strana
tis.	tisíc
tj.	to je
tzn.	to znamená
tzv.	tak zvaný
ZK	základní kapitál

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne

.....

Bc. Petra Králová, DiS.

Adresa trvalého pobytu studenta:

Slezská 25, 747 92 Háj ve Slezsku - Jilešovice

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 Přehled obrátu, základní údaje o společnostech

Příloha č. 2 Organizační struktura firmy MERKO CZ, a.s.

Příloha č. 3 Historie společnosti MERKO CZ, a.s. a koncernu SCHWING

Příloha č. 4 Rozvaha firmy MERKO CZ, a.s.

Příloha č. 5 Výkaz zisku a ztráty firmy MERKO CZ a.s.

Příloha č. 6 Horizontální analýza firmy MERKO CZ a.s.

Příloha č. 7 Vertikální analýza firmy MERKO CZ a.s.

Příloha č. 8 Rozvaha společnosti SCHWING Stetter Ostrava s.r.o.

Příloha č. 9 Výkaz zisku a ztráty společnosti SCHWING Stetter Ostrava s.r.o.

Příloha č. 10 Horizontální analýza společnosti SCHWING Stetter Ostrava s.r.o.

Příloha č. 11 Vertikální analýza společnosti SCHWING Stetter Ostrava s.r.o.

Příloha č. 12 Výpočty ukazatelů finanční analýzy společnosti MERKO CZ a.s. a SCHWING Stetter Ostrava s.r.o.

Příloha č. 13 Porovnání výsledků rentability, aktivity, likvidity a zadluženosti